

EVROPSKA UNIJA

EVROPSKI PARLAMENT

SVET

Bruselj, 3. maj 2023
(OR. en)

2021/0366 (COD)

PE-CONS 82/22

ENV 1343
CLIMA 696
FORETS 144
AGRI 737
RELEX 1766
CODEC 2109

ZAKONODAJNI AKTI IN DRUGI INSTRUMENTI

Zadeva: UREDBA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA o omogočanju dostopnosti nekaterih primarnih in drugih proizvodov, povezanih s krčenjem in degradacijo gozdov, na trgu Unije in njihovem izvozu iz Unije ter o razveljavitvi Uredbe (EU) št. 995/2010

UREDBA (EU) 2023/...
EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

z dne ...

**o omogočanju dostopnosti nekaterih primarnih in drugih proizvodov,
povezanih s krčenjem in degradacijo gozdov, na trgu Unije in njihovem izvozu iz Unije
ter o razveljavitvi Uredbe (EU) št. 995/2010**

(Besedilo velja za EGP)

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 192(1) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora¹,

po posvetovanju z Odborom regij,

v skladu z rednim zakonodajnim postopkom²,

¹ UL C 275, 18.7.2022, str. 88.

² Stališče Evropskega parlamenta z dne 19. aprila 2023 (še ni objavljeno v Uradnem listu) in odločitev Sveta z dne

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Gozdovi zagotavljajo številne okoljske, gospodarske in družbene koristi, vključno z lesnimi in nelesnimi gozdnimi proizvodi ter okoljskimi storitvami, bistvenimi za človeštvo, saj je v njih večina kopenske biotske raznovrstnosti na Zemlji. Ohranjajo funkcije ekosistemov, pomagajo varovati podnebni sistem, zagotavljajo čist zrak in imajo ključno vlogo pri čiščenju voda in tal ter zadrževanju in obnavljanju vode. Velika gozdna območja delujejo kot vir vlažnosti in pomagajo preprečevati dezertifikacijo celinskih območij. Poleg tega gozdovi zagotavljajo preživetje in dohodek približno tretjini svetovnega prebivalstva, uničenje gozdov pa ima resne posledice za možnosti preživljanja najranljivejših ljudi, vključno z domorodnimi ljudstvi in lokalnimi skupnostmi, ki so močno odvisni od gozdnih ekosistemov. Hkrati krčenje in degradacija gozdov zmanjšujeta bistvene ponore ogljika. Krčenje in degradacija gozdov tudi povečujeta verjetnost stika med divjimi živalmi, rejnimi živalmi in ljudmi, s čimer se povečuje tveganje širjenja novih bolezni ter tveganja novih epidemij in pandemij.

- (2) Krčenje in degradacija gozdov potekata zaskrbljujoče hitro. Organizacija Združenih narodov za prehrano in kmetijstvo (FAO) ocenjuje, da je bilo med letoma 1990 in 2020 po vsem svetu izgubljenih 420 milijonov hektarov gozdov, kar je približno 10 % preostalih svetovnih gozdov oziroma območje, večje od Evropske unije. Krčenje in degradacija gozdov sta posledično pomembna dejavnika globalnega segrevanja in izgube biotske raznovrstnosti, ki sta najpomembnejša okoljska izziva našega časa. Kljub temu pa svet vsako leto izgubi 10 milijonov hektarov gozdov. Podnebne spremembe tudi močno vplivajo na gozdove in treba se bo odzivati na številne izzive, da bi v prihodnjih desetletjih zagotovili njihovo odpornost in prilagodljivost.
- (3) Krčenje in degradacija gozdov prispevata k svetovni podnebni krizi na več načinov. Zaradi z njima povezanih gozdnih požarov predvsem povečujeta emisije toplogrednih plinov, trajno škodujeta zmogljivosti ponorov ogljika, zmanjšujeta odpornost prizadetega območja na podnebne spremembe ter znatno zmanjšujeta njegovo biotsko raznovrstnost in odpornost na bolezni in škodljivce. Kot je navedeno v posebnem poročilu Medvladnega panela za podnebne spremembe (IPCC) o podnebnih spremembah in zemljiščih iz leta 2019, samo krčenje gozdov povzroča 11 % emisij toplogrednih plinov.

- (4) Podnebna kriza povzroča izgubo biotske raznovrstnosti po vsem svetu, ta izguba pa poslabšuje podnebne spremembe, zaradi česar sta neločljivo povezani, kot so potrdile nedavne študije. Biotska raznovrstnost in zdravi ekosistemi so bistveni za razvoj, odporen proti podnebnim spremembam. Žuželke, ptice in sesalci so opraševalci in raznašalci semen ter lahko neposredno ali posredno pomagajo učinkoviteje skladiščiti ogljik. Gozdovi zagotavljajo tudi stalno obnavljanje vodnih virov ter preprečujejo sušo in njene škodljive posledice za lokalne skupnosti, vključno z domorodnimi ljudstvi. Občutno zmanjšanje krčenja in degradacije gozdov ter sistematično obnavljanje gozdov in drugih ekosistemov predstavljata največjo naravno priložnost za blažitev podnebnih sprememb.
- (5) Biotska raznovrstnost je bistvena za odpornost ekosistemov in njihovih storitev na lokalni in svetovni ravni. Več kot polovica svetovnega bruto domačega proizvoda je odvisna od narave in storitev, ki jih zagotavlja. Trije pomembni gospodarski sektorji – gradbeništvo, kmetijstvo ter hrana in pijača – so močno odvisni od narave. Izguba biotske raznovrstnosti ogroža trajnostne vodne cikle in prehranske sisteme, s tem pa tudi prehransko varnost in prehrano. Več kot 75 % vrst prehrabnih posevkov na svetu je odvisnih od živalskega opraševanja. Poleg tega se več industrijskih sektorjev zanaša na gensko raznovrstnost in ekosistemske storitve, ki so kritični viri za proizvodnjo, zlasti za zdravila, vključno z antimikrobiki.

- (6) Podnebne spremembe, izguba biotske raznovrstnosti in krčenje gozdov so najbolj pereči svetovni problemi, ki vplivajo na preživetje človeštva in vzdržne življenjske razmere na Zemlji. Zaradi pospešenih podnebnih sprememb, izgube biotske raznovrstnosti in degradacije okolja skupaj z oprijemljivimi primeri njihovih uničujočih učinkov na naravo, življenjske razmere ljudi in lokalna gospodarstva je zeleni prehod prepoznan kot odločilni cilj našega časa ter zadeva vprašanja enakosti spolov in medgeneracijske pravičnosti.
- (7) Zagovorniki okoljskih človekovih pravic, ki si prizadevajo za varstvo in spodbujanje človekovih pravic v zvezi z okoljem, vključno z dostopom do čiste vode, zraka in zemlje, so pogosto tarče preganjanja in smrtonosnih napadov. Ti napadi nesorazmerno prizadenejo domorodna ljudstva. Glede na poročila iz leta 2020 si je več kot dve tretjini žrtev teh napadov prizadevalo za zaščito svetovnih gozdov pred krčenjem gozdov in industrijskim razvojem.
- (8) Potrošnja v Uniji je pomemben dejavnik krčenja in degradacije gozdov na svetovni ravni. V oceni učinka te uredbe je bilo ocenjeno, da bosta brez ustreznega regulativnega posredovanja samo potrošnja in proizvodnja šestih primarnih proizvodov (govedo, kakav, kava, oljna palma, soja in les) v Uniji do leta 2030 povzročili krčenje približno 248 000 hektarov gozdov na leto.

- (9) Kar zadeva stanje gozdov v Uniji, poročilo o stanju evropskih gozdov v letu 2020 navaja, da se je med letoma 1990 in 2020 površina gozdov v Evropi povečala za 9 %, količina ogljika, shranjenega v biomasi, za 50 %, oskrba z lesom pa se je povečala za 40 %.
- Primarni gozdovi in gozdovi, ki se naravno obnovljajo, so med drugim ogroženi zaradi intenzivnega gospodarjenja, ogrožene pa so tudi njihova edinstvena biotska raznovrstnost in strukturne značilnosti. Poleg tega je Evropska agencija za okolje ugotovila, da trenutno manj kot 5 % evropskih gozdnih območij šteje za neokrnjene ali naravne, medtem ko je bilo 10 % evropskih gozdnih območij razvrščenih med gozdna območja, s katerimi se intenzivno gospodari. Gozdni ekosistemi se soočajo s številnimi pritiski, ki jih povzročajo podnebne spremembe, od ekstremnih vremenskih vzorcev do škodljivcev, in s človeškimi dejavnostmi, ki negativno vplivajo na ekosisteme in habitate. Zlasti intenzivno gospodarjenje z gozdovi, v katerih so drevesa enake starosti, prek posekov na golo in odstranjevanjem odmrlega lesa lahko močno vplivajo na celotne habitate.

- (10) Komisija je leta 2019 sprejela več pobud za odziv na globalne okoljske krize, vključno s posebnimi ukrepi na področju krčenja gozdov. Komisija je v sporočilu z dne 23. julija 2019 o okrepitvi ukrepov EU za zaščito in obnovo svetovnih gozdov“ (v nadaljnjem besedilu: sporočilo o okrepitvi ukrepov EU za zaščito in obnovo svetovnih gozdov) kot prednostno nalogo opredelila zmanjšanje odtisa porabe Unije na zemljišča in spodbudila k porabi proizvodov iz dobavnih verig, ki ne povzročajo krčenja gozdov, v Uniji. V sporočilu z dne 11. decembra 2019 o evropskem zelenem dogovoru je določila novo strategijo za rast, katere cilj je preobraziti Unijo v pravično in uspešno družbo s sodobnim, z viri gospodarnim in konkurenčnim gospodarstvom, temelječem na trajnostni prosti trgovini na podlagi pravil, ki v letu 2050 ne bo ustvarjalo nobenih neto emisij toplogrednih plinov in v katerem bo gospodarska rast ločena od rabe virov in ne bosta prezrta nobena oseba ali kraj. Njen cilj je tudi zaščititi, ohraniti in okrepiti naravni kapital Unije ter zaščititi zdravje in dobro počutje državljanov in državljanek ter prihodnjih generacij pred nevarnostmi, ki izhajajo iz okolja, in njegovimi učinki. Poleg tega je cilj evropskega zelenega dogovora državljanom in državljanke ter prihodnjim generacijam med drugim zagotoviti svež zrak, čisto vodo, zdrava tla in biotsko raznovrstnost. V ta namen je v sporočilu Komisije z dne 20. maja 2020 o strategiji EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030: vračanje narave v naša življenja (v nadaljnjem besedilu: strategija EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030), sporočilu Komisije z dne 20. maja 2020 o strategiji od vil do vilic za pravičen, zdrav in okolju prijazen prehranski sistem (strategija „od vil do vilic“), sporočilu Komisije z dne 16. julija 2021 o strategiji EU za gozdove do leta 2030, sporočilu Komisije z dne 12. maja 2021 o poti do zdravega planeta za vse in drugih zadevnih strategijah, kot so sporočilo Komisije z dne 30. junija 2021 o dolgoročni viziji za podeželska območja EU – do močnejših, povezanih, odpornih in uspešnih podeželskih območij do leta 2040, razvitih v okviru evropskega zelenega dogovora, dodatno poudarjen pomen ukrepov za varstvo in odpornost gozdov. Cilj strategije EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030 je zlasti zaščititi naravo in obrniti trend degradacije ekosistemov. Poleg tega sporočilo Komisije z dne 11. oktobra 2018 o trajnostnem biogospodarstvu za Evropo: krepitev povezave med gospodarstvom, družbo in okoljem krepi varstvo okolja in ekosistemov, hkrati pa z iskanjem novih načinov proizvodnje in potrošnje obravnava vse večje povpraševanje po hrani, krmi, energiji, materialih in proizvodih.

- (11) Države članice so večkrat izrazile zaskrbljenost zaradi vztrajnega krčenja in degradacije gozdov. Poudarile so, da sedanje politike in ukrepi na svetovni ravni na področju ohranjanja, obnove in trajnostnega gospodarjenja z gozdovi ne zadostujejo za zaustavitev krčenja in degradacije gozdov ter izgube biotske raznovrstnosti, zato je potrebno okrepljeno ukrepanje Unije, da bi učinkoviteje prispevali k doseganju ciljev trajnostnega razvoja v okviru agende za trajnostni razvoj do leta 2030, ki so jo leta 2015 sprejele vse države članice Združenih narodov (ZN). Svet je izrecno podprl napoved Komisije iz njenega sporočila o okrepitvi ukrepov EU za zaščito in obnovo svetovnih gozdov, da bo ocenila dodatne regulativne in neregulativne ukrepe ter predstavila predloge za obe vrsti ukrepov. Unija in države članice so podprle tudi desetletje ukrepov ZN za doseganje ciljev trajnostnega razvoja, desetletje ZN za obnovo ekosistemov in desetletje družinskega kmetovanja ZN.

- (12) Evropski parlament je poudaril, da so sedanje uničevanje, degradacija in spreminjanje rabe svetovnih gozdov in naravnih ekosistemov ter kršenje človekovih pravic, v veliki meri povezani s širitvijo kmetijske proizvodnje, zlasti s spreminjanjem gozdov v kmetijska zemljišča, namenjena proizvodnji številnih primarnih proizvodov, po katerih je veliko povpraševanje in drugih proizvodov. Evropski parlament je 22. oktobra 2020 sprejel resolucijo v skladu s členom 225 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU), v kateri je Komisijo pozval, naj na podlagi člena 192(1) PDEU predloži predlog „pravnega okvira EU za zaustavitev in obrnitev trenda krčenja gozdov po svetu, ki ga povzroča EU“, ki bo temeljil na zahtevah po potrebni skrbnosti.

- (13) Boj proti krčenju in degradaciji gozdov je pomemben del svežnja ukrepov, potrebnih za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov in izpolnitev zavez Unije v okviru evropskega zelenega dogovora in Pariškega sporazuma, sprejetega na podlagi Okvirne konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja¹ (v nadaljnjem besedilu: Pariški sporazum) in osmega okoljskega akcijskega programa, sprejetega s Sklepom (EU) 2022/591 Evropskega parlamenta in Sveta², ter pravno zavezujoče zaveze v okviru Uredbe (EU) 2021/1119 Evropskega parlamenta in Sveta³, da se najpozneje do leta 2050 doseže podnebna nevtralnost in se emisije toplogrednih plinov do leta 2030 zmanjšajo za vsaj 55 % v primerjavi z ravno iz leta 1990.
- (14) Boj proti krčenju in degradaciji gozdov je tudi pomemben del svežnja ukrepov, potrebnih za boj proti izgubi biotske raznovrstnosti in za izpolnitev zavez Unije na podlagi Konvencije ZN o biološki raznovrstnosti⁴, evropskega zelenega dogovora, strategije EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030 in s tem povezanih ciljev Unije za obnovo narave.

¹ UL L 282, 19.10.2016, str. 4.

² Sklep (EU) 2022/591 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 6. aprila 2022 o splošnem okoljskem akcijskem programu Unije do leta 2030 (UL L 114, 12.4.2022, str. 22).

³ Uredba (EU) 2021/1119 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. junija 2021 o vzpostavitvi okvira za doseganje podnebne nevtralnosti in spremembi uredb (ES) št. 401/2009 in (EU) 2018/1999 (evropska podnebna pravila) (UL L 243, 9.7.2021, str. 1).

⁴ Sklep Sveta z dne 93/626/EGS z dne 25. oktobra 1993 o sklenitvi Konvencije o biološki raznovrstnosti (UL L 309, 13.12.1993, str. 1).

- (15) Primarni gozdovi so edinstveni in nenadomestljivi. Gozdni nasadi in zasajeni gozdovi imajo drugačno sestavo biotske raznovrstnosti in zagotavljajo drugačne ekosistemske storitve v primerjavi s primarnimi gozdovi in gozdovi, ki se naravno obnovljajo.
- (16) Širjenje kmetijstva je vzrok za skoraj 90 % svetovnega krčenja gozdov, pri čemer je več kot polovica izgube gozdov posledica spreminjanja gozdov v obdelovalne površine, paša živine pa povzroča skoraj 40 % njihove izgube.
- (17) H krčenju in degradaciji gozdov lahko prispeva tudi proizvodnja krme za živino. S spodbujanjem alternativnih, trajnostnih kmetijskih praks se lahko rešujejo okoljski in podnebni izzivi ter preprečuje krčenje in degradacija gozdov po vsem svetu. Spodbude za bolj uravnoteženo, zdravo in hranljivo prehrano ter bolj trajnosten življenjski slog lahko zmanjšajo pritisk na zemljišča in vire.

- (18) Unija je med letoma 1990 in 2008 uvozila in potrošila tretjino kmetijskih proizvodov, s katerimi se je trgovalo na svetovni ravni in ki so povezani s krčenjem gozdov. V tem obdobju je bila potrošnja Unije odgovorna za 10 % svetovnega krčenja gozdov, povezanega s proizvodnjo blaga ali zagotavljanjem storitev. Čeprav se relativni delež potrošnje Unije zmanjšuje, predstavlja potrošnja Unije nesorazmerno velik dejavnik krčenja gozdov. Unija bi zato morala sprejeti ukrepe za čim večje zmanjšanje svetovnega krčenja in degradacije gozdov, ki sta posledica njene potrošnje nekaterih primarnih in drugih proizvodov, ter si tako prizadevati za zmanjšanje svojega prispevka k emisijam toplogrednih plinov in izgubi svetovne biotske raznovrstnosti ter spodbujati trajnostne vzorce proizvodnje in potrošnje v Uniji in po svetu. Da bi politika Unije imela največji učinek, bi moral biti njen cilj vplivati na svetovni trg in ne le na dobavne verige v Uniji. V zvezi s tem so bistvenega pomena partnerstva in učinkovito mednarodno sodelovanje, vključno s sporazumi o prosti trgovini, z državami proizvajalkami in državami porabnicami.

- (19) Unija je zavezana spodbujanju in izvajanju ambicioznih okoljskih in podnebnih politik po vsem svetu v skladu z Listino Evropske unije o temeljnih pravicah, zlasti členom 37 Listine, ki določa, da je treba v politike Unije vključiti visoko raven varstva in izboljšanje kakovosti okolja, ki se zagotavljata v skladu z načelom trajnostnega razvoja. V okviru zunanje razsežnosti evropskega zelenega dogovora bi se moral pri ukrepih na podlagi te uredbe upoštevati pomen obstoječih globalnih sporazumov, zavez in okvirov, ki prispevajo k zmanjšanju krčenja in degradacije gozdov, kot so strateški načrt ZN za gozdove za obdobje 2017-2030 in njegovi svetovni cilji za gozdove, Okvirna konvencija ZN o spremembi podnebja (UNFCCC) in Pariški sporazum, Konvencija o biološki raznovrstnosti in njen globalni okvir za biotsko raznovrstnost po letu 2020, globalni strateški načrt za biotsko raznovrstnost za obdobje 2011-2020 in njegovi cilji glede biotske raznovrstnosti iz Aičija ter Konvencija ZN o boju proti dezertifikaciji in večstranski okvir v podporo odpravljanju temeljnih vzrokov krčenja in degradacije gozdov, kot so cilji trajnostnega razvoja in Deklaracija ZN o pravicah domorodnih ljudstev.

- (20) Ustavitev krčenja in obnova degradiranih gozdov sta bistveni sestavini ciljev trajnostnega razvoja. Ta uredba bi morala prispevati zlasti k doseganju ciljev glede življenja na kopnem (cilj trajnostnega razvoja 15), podnebnih ukrepov (cilj trajnostnega razvoja 13), odgovorne porabe in proizvodnje (cilj trajnostnega razvoja 12), odprave lakote (cilj trajnostnega razvoja 2) ter zdravja in dobrega počutja (cilj trajnostnega razvoja 3). Zadevni cilj 15.2 za zaustavitev krčenja gozdov do leta 2020 ni bil dosežen, kar poudarja nujnost ambicioznih in učinkovitih ukrepov.
- (21) Ta uredba bi morala biti tudi odgovor na newyorško deklaracijo o gozdovih, pravno nezavezujočo politično izjavo, ki podpira svetovni časovni načrt za zmanjšanje izgube naravnih gozdov za polovico do leta 2020 in si prizadeva za njeno odpravo do leta 2030. Deklaracijo so podprle številne vlade ter največja svetovna podjetja in vplivne organizacije civilne družbe in domorodcev. V njej je bil poleg tega zasebni sektor pozvan, naj najpozneje do leta 2020 izpolni cilj odprave krčenja gozdov zaradi proizvodnje primarnih kmetijskih proizvodov, kot so palmovo olje, soja, papir in proizvodi iz govejega mesa, vendar ta cilj ni bil dosežen. Poleg tega bi morala ta uredba prispevati k strateškemu načrtu ZN za gozdove za obdobje 2017-2030, katerega svetovni cilj za gozdove 1 je odpraviti izgubo gozdnih površin po vsem svetu s pomočjo trajnostnega gospodarjenja z gozdovi, vključno z varstvom, obnovo, pogozdovanjem in ponovnim pogozdovanjem, ter povečati prizadevanja za preprečevanje degradacije gozdov in prispevati k svetovnemu prizadevanju za spoprijemanje s podnebnimi spremembami.

- (22) Ta uredba bi morala biti tudi odgovor na deklaracijo svetovnih voditeljev o gozdovih in rabi zemljišč iz Glasgowa, podano novembra 2021 na konferenci ZN o podnebnih spremembah, ki potrjuje, da „bodo za izpolnitev naših ciljev glede rabe zemljišč, podnebja in biotske raznovrstnosti ter ciljev trajnostnega razvoja, tako na svetovni kot nacionalni ravni, potrebni nadaljnji ukrepi za preobrazbo na medsebojno povezanih področjih trajnostne proizvodnje in potrošnje; razvoja infrastrukture; trgovine, financ in naložb ter podpore malim kmetom, domorodnim ljudstvom in lokalnim skupnostim“. Podpisnice so se zavezale, da si bodo skupaj prizadevale za zaustavitev in obrnitev trenda izgube in degradacije gozdov do leta 2030, in poudarile, da bodo okrepile skupna prizadevanja za spodbujanje trgovinskih in razvojnih politik na mednarodni in nacionalni ravni, ki spodbujajo trajnostni razvoj ter trajnostno proizvodnjo in potrošnjo primarnih proizvodov ter so v vzajemno korist držav.
- (23) Unija je kot članica Svetovne trgovinske organizacije (STO) zavezana k spodbujanju univerzalnega, na pravilih temelječega, odprtega, preglednega, predvidljivega, vključujočega, nediskriminatornega in pravičnega večstranskega trgovinskega sistema v okviru STO ter odprte, trajnostne in odločne trgovinske politike. Področje uporabe te uredbe bi zato moralo vključevati primarne in druge proizvode, proizvedene v Uniji, ter primarne in druge proizvode, uvožene v Unijo.

- (24) Izzivi, povezani s podnebnimi spremembami in izgubljanjem biotske raznovrstnosti, s katerimi se sooča svet, se lahko rešujejo le z ukrepanjem na svetovni ravni. Unija bi morala biti močan svetovni akter, ki daje zgled in ima vodilno vlogo v mednarodnem sodelovanju, da bi vzpostavili odprt in pravičen večstranski sistem, v katerem je trajnostna trgovina ključen dejavnik, ki omogoča zeleni prehod za boj proti podnebnim spremembam in obrnitev trenda izgubljanja biotske raznovrstnosti.
- (25) Ta uredba upošteva tudi sporočili Komisije z dne 22. junija 2022 o moči trgovinskih partnerstev: skupaj za zeleno in pravično gospodarsko rast in z dne 18. februarja 2021 o pregledu trgovinske politike - odprta, trajnostna in odločna trgovinska politika, v katerih je navedeno, da Unija zaradi novih notranjih in zunanjih izzivov ter zlasti novega, bolj trajnostnega modela rasti, kot je opredeljen v evropskem zelenem dogovoru in evropski digitalni strategiji iz sporočila Komisije z dne 19. februarja 2020 o oblikovanju digitalne prihodnosti Evrope, potrebuje novo strategijo trgovinske politike, ki bo podpirala doseganje njenih ciljev notranje in zunanje politike ter spodbujala večjo trajnostnost v skladu z zavezo, da bo v celoti dosegla cilje trajnostnega razvoja. Trgovinska politika mora v celoti odigrati svojo vlogo pri okrevanju Unije po pandemiji COVID-19, pri zeleni in digitalni preobrazbi gospodarstva in pri vzpostavitvi odpornejše Unije v svetu.

- (26) Komisija v skladu s svojim sporočilom z dne 22. junija 2022 o moči trgovinskih partnerstev: skupaj za zeleno in pravično gospodarsko rast krepi sodelovanje s trgovinskimi partnerji, da bi spodbujala izpolnjevanje mednarodnih delovnih in okoljskih standardov. V sporočilu so predvidena konkretna poglavja o trajnostnem razvoju, ki vključujejo klavzule o krčenju in degradaciji gozdov. Zagotavljanje izvrševanja sedanjih in sklepanje novih trgovinskih sporazumov s takimi poglavji bo dopolnilo cilje te uredbe.
- (27) Ta uredba bi morala dopolnjevati druge ukrepe, predlagane v sporočilu o okrepitvi ukrepov EU za zaščito in obnovo svetovnih gozdov, zlasti partnersko sodelovanje z državami proizvajalkami, da se jih podpre pri odpravljanju temeljnih vzrokov krčenja gozdov, kot so slabo upravljanje, neučinkovito izvrševanje zakonodaje in korupcija, ter krepitev mednarodnega sodelovanja z glavnimi državami porabnicami, med drugim s spodbujanjem trgovine s proizvodi, ki ne povzročajo krčenja gozdov, in sprejetjem podobnih ukrepov, da bi se izognili dajanju proizvodov iz dobavnih verig, povezanih s krčenjem in degradacijo gozdov, na njihove trge.
- (28) V tej uredbi bi bilo treba upoštevati načelo skladnosti politik za razvoj ter spodbujati in lajšati sodelovanje z državami v razvoju, zlasti z najmanj razvitimi državami, med drugim z zagotavljanjem tehnične in finančne pomoči, kadar je to mogoče in ustrezno.

- (29) Komisija bi morala ob usklajevanju z državami članicami še naprej partnersko sodelovati z državami proizvajalkami, na splošno pa delovati v sodelovanju z mednarodnimi organizacijami in organi ter z ustreznimi deležniki, dejavnimi na terenu, v okviru dialogov z več deležniki. Komisija bi morala okrepiti svojo podporo in spodbude v zvezi z varstvom gozdov in prehodom na proizvodnjo, ki ne povzroča krčenja gozdov, ob priznavanju in krepitevi vloge in pravic domorodnih ljudstev, lokalnih skupnosti, malih kmetov in mikro, malih in srednjih podjetij (MSP), izboljšanjem upravljanja in zemljiške posesti, krepitevijo izvrševanja zakonodaje in spodbujanju trajnostnega gospodarjenja z gozdovi s poudarkom na bolj sonaravnih gozdarskih praksah, ki temeljijo na znanstveno utemeljenih kazalnikih in pragovih, ekoturizma, kmetijstva, odpornega proti podnebnim spremembam, diverzifikacije, agroekologije in kmetijskega gozdarstva. Pri tem bi morala Komisija v celoti priznati vlogo in pravice domorodnih ljudstev in lokalnih skupnosti pri varstvu gozdov ter pri tem upoštevati načelo prostovoljnega soglasja po predhodnem obveščanju. Na podlagi izkušenj in spoznanj, pridobljenih v okviru obstoječih pobud, bi si morale Unija in države članice prizadevati za partnerstva z državami proizvajalkami na njihovo zahtevo ter se odzivati na svetovne izzive, hkrati pa izpolnjevati lokalne potrebe in posvečati pozornost izzivom, s katerimi se soočajo mali kmetje, v skladu s sporočilom o okrepitevi ukrepov EU za zaščito in obnovo svetovnih gozdov. Partnerski pristop bi moral državam proizvajalkam in delom teh držav pomagati pri zaščiti, obnovi in trajnostni rabi gozdov ter tako prispevati k cilju te uredbe, da se zmanjšata krčenje in degradacija gozdov, tudi z uporabo digitalnih tehnologij, geoprostorskih informacij in krepitevijo zmogljivosti.

- (30) Gospodarske subjekte in trgovce bi morale zavezovati obveznosti iz te uredbe, ne glede na to, ali se dostopnost na trgu omogoča na tradicionalen način ali prek spleta. Ta uredba bi zato morala zagotoviti, da je v vsaki dobavni verigi gospodarski subjekt v smislu te uredbe, ki ima sedež v Uniji in se ga lahko šteje za odgovornega v primeru neizpolnjevanja obveznosti iz te uredbe. Komisija in države članice bi morale spremljati izvajanje te uredbe in ustrezno ugotoviti, ali bodo zaradi digitalnega in tehnološkega razvoja potrebne dodatne specifikacije ali pobude, kakor je to primerno, v prihodnosti.

- (31) Drugi pomemben ukrep, napovedan v sporočilu o okrepitevi ukrepov EU za zaščito in obnovo svetovnih gozdov, je ustanovitev evropske opazovalnice krčenja in degradacije gozdov, sprememb v svetovni gozdni površini in s tem povezanih dejavnikov (v nadaljnjem besedilu: opazovalnica EU), ki jo bo Komisija ustanovila, da bo lahko bolje spremljala spremembe v svetovnih gozdnih površinah in z njimi povezane dejavnike. Opazovalnica EU bi morala na podlagi obstoječih orodij za spremljanje, vključno s produkti programa Copernicus in drugimi javno ali zasebno dostopnimi viri, javnim subjektom, potrošnikom in podjetjem olajšati dostop do informacij o dobavnih verigah, pri čemer naj bi zagotavljala lahko razumljive podatke in informacije, ki bodo krčenje in degradacijo gozdov ter spremembe v gozdnih površinah po svetu povezali s povpraševanjem po primarnih in drugih proizvodih v Uniji in trgovino z njimi v Uniji. Opazovalnica EU bi tako morala podpirati izvajanje te uredbe z zagotavljanjem znanstvenih dokazov o krčenju in degradaciji gozdov po svetu ter s tem povezani trgovini. Zagotavljati bi morala zemljevide gozdne pokritosti, vključno s časovnimi vrstami od presečnega datuma opredeljenega v tej uredbi, in različne razrede, na podlagi katerih je mogoče preučiti sestavine krajine. Opazovalnica EU bi morala sodelovati pri razvoju sistema zgodnjega opozarjanja, ki bi združeval zmogljivosti za raziskave in spremljanje. V zvezi s to uredbo bi moral biti cilj sistema zgodnjega opozarjanja, kadar je tehnično izvedljivo, da postane del platforme, ki lahko pomaga pristojnim organom, gospodarskim subjektom, trgovcem in drugim ustreznim deležnikom ter zagotavlja stalno spremljanje in zgodnje obveščanje o morebitnih dejavnostih krčenja ali degradacije gozdov. Ta platforma bi morala začeti delovati čim prej. Opazovalnica EU bi morala sodelovati s pristojnimi organi, ustreznimi mednarodnimi organizacijami in organi, raziskovalnimi inštituti, nevladnimi organizacijami, gospodarskimi subjekti, trgovci, tretjimi državami in drugimi ustreznimi deležniki.

- (32) Obstoječi zakonodajni okvir Unije se osredotoča na boj proti nezakoniti sečnji in z njo povezani trgovini, krčenja gozdov pa neposredno ne obravnava. Sestavljata ga Uredba (EU) št. 995/2010 Evropskega parlamenta in Sveta¹, ter Uredba Sveta (ES) št. 2173/2005². Obe uredbi sta bili ocenjeni v okviru preverjanja primernosti, s katerim je bilo ugotovljeno, da čeprav je zakonodaja pozitivno vplivala na upravljanje na področju gozdov, cilji obeh uredb, in sicer omejitev nezakonite sečnje in z njo povezane trgovine ter v Uniji zmanjšanje porabe nezakonito pridobljenega lesa, niso bili doseženi, ugotovljeno pa je bilo tudi, da osredotočanje zgolj na zakonitost lesa ne zadostuje za izpolnitev zastavljenih ciljev.
- (33) Razpoložljiva poročila potrjujejo, da je znaten del trenutnega krčenja gozdov zakonit v skladu z zakoni države proizvajalke. V poročilu pobude gozdarska politika, trgovina in finance, objavljenem maja 2021, je ocenjeno, da je bilo med letoma 2013 in 2019 približno 30 % krčenja gozdov, povzročenega zaradi komercialnega kmetijstva v tropskih državah, zakonitega. Razpoložljivi podatki se običajno osredotočajo na države s šibkim upravljanjem – svetovni delež nezakonitega krčenja gozdov je morda manjši, vendar je iz podatkov jasno razvidno, da neupoštevanje krčenja gozdov, ki je v državi proizvodnje zakonito, spodkopava učinkovitost ukrepov politike.

¹ Uredba (EU) št. 995/2010 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. oktobra 2010 o določitvi obveznosti gospodarskih subjektov, ki dajejo na trg les in lesne proizvode (UL L 295, 12.11.2010, str. 23).

² Uredba Sveta (ES) št. 2173/2005 z dne 20. decembra 2005 o vzpostavitvi sheme izdajanja dovoljenj FLEGT za uvoz lesa v Evropsko skupnost (UL L 347, 30.12.2005, str. 1).

- (34) V oceni učinka možnih ukrepov politike za obravnavanje krčenja in degradacije gozdov, ki ju povzroča Unija, je v sklepih Sveta z dne 16. decembra 2019 in resoluciji Evropskega parlamenta z dne 22. oktobra 2020 jasno opredeljena potreba po določitvi krčenja in degradacije gozdov kot vodilnega merila za prihodnje ukrepe Unije. Izključno osredotočanje na zakonitost bi lahko pomenilo tveganje znižanih okoljskih standardov za pridobitev dostopa do trga. Zato bi moral novi pravni okvir Unije obravnavati tako zakonitost kot tudi vprašanje, ali je proizvodnja zadevnih primarnih in drugih zadevnih proizvodov taka, da ne povzroča krčenja gozdov.
- (35) Opredelitev pojma „ne povzroča krčenja gozdov“ bi morala biti dovolj široka, da zajame krčenje in degradacijo gozdov, zagotoviti bi morala pravno jasnost in biti merljiva na podlagi kvantitativnih, objektivnih in mednarodno priznanih podatkov.
- (36) Za namene te uredbe bi bilo treba kmetijsko rabo opredeliti kot rabo zemljišč za namene kmetijstva. V zvezi s tem bi morala Komisija pripraviti smernice, da pojasni tolmačenje navedene opredelitve, zlasti v zvezi s spreminjanjem gozda v zemljišča, ki niso namenjena kmetijski rabi.
- (37) V skladu z opredelitvami FAO se kmetijsko-gozdarski sistemi, tudi kadar se pridelki gojijo pod zastorom dreves, ter kmetijsko-gozdni, gozdno-pašni ter kmetijsko-gozdno-pašni sistemi ne bi smeli škodovati gozdove, temveč kot namenjeni kmetijski rabi.

- (38) Ta uredba bi morala zajemati primarne proizvode, katerih potrošnja v Uniji je najpomembnejša z vidika povzročanja krčenja in degradacije svetovnih gozdov in za katere bi lahko posredovanje politike Unije prineslo največje koristi glede na vrednost na enoto trgovine. V okviru študije v podporo ocene učinka za to uredbo je bil izveden obsežen pregled zadevne znanstvene literature primarnih virov, ki ocenjujejo vpliv potrošnje v Uniji na krčenje gozdov po svetu in ta okoljski odtis povezujejo s specifičnimi primarnimi proizvodi, ki je bil navzkrižno preverjen z obsežnim posvetovanjem z deležniki. Na podlagi tega postopka je bil sestavljen prvi seznam osmih primarnih proizvodov. V področje uporabe je bil neposredno vključen les, saj je že zajet v Uredbi (EU) št. 995/2010. Glede na nedavni znanstveni članek¹, uporabljenim za analizo učinkovitosti, sedem od osmih primarnih proizvodov, analiziranih v navedenem članku, povzroča največji delež krčenja gozdov, ki ga povzroča Unija, in sicer: oljna palma (34,0 %), soja (32,8 %), les (8,6 %), kakav (7,5 %), kava (7,0 %), govedo (5,0 %) in guma (3,4 %).

¹ Pendrill F., Persson U. M., Kastner, T. 2020, „Tveganje krčenja gozdov v proizvodnji in porabi kmetijskih in gozdarskih proizvodov 2005–2017 (Deforestation risk embodied in production and consumption of agricultural and forestry commodities 2005-2017) (Različica 1.0)“, Zenodo.

- (39) Da bi ta uredba izpolnila svoje cilje, je treba zagotoviti, da krma, ki se uporablja za živino, ki spada na področje uporabe te uredbe, ne povzroča krčenja gozdov. Zato bi morali gospodarski subjekti, ki dajejo na trg Unije ali izvažajo zadevne proizvode, ki vsebujejo govedo ali so bili proizvedeni iz goveda, ki je bilo krmljeno z zadevnimi proizvodi, ki vsebujejo druge zadevne primarne ali druge zadevne proizvode ali so bili proizvedeni iz takih proizvodov, v okviru sistema potrebne skrbnosti zagotoviti, da krma ne povzroča krčenja gozdov. V tem primeru bi morale biti zahteve glede geolokacije iz te uredbe omejene na navedbo geografske lokacije vsakega od obratov, kjer je bilo govedo vzrejeno, za samo krmo pa se ne bi smelo zahtevati nobenih informacij o geolokaciji. Če pristojni organ pridobi relevantne informacije, tudi informacije na osnovi utemeljenih pomislekov tretjih oseb, da za krmo obstaja tveganje, da ni skladna s to uredbo, ali je seznanjen s takimi informacijami, bi moral pristojni organ nemudoma zahtevati podrobne informacije o tej krmi. Če je bila krma že predmet potrebne skrbnosti v prejšnji fazi dobavne verige, bi morali gospodarski subjekti kot dokaz, da krma ne povzroča krčenja gozdov, uporabiti ustrezne račune, referenčne številke ustreznih izjav o potrebni skrbnosti ali katero koli drugo ustrezno dokumentacijo, ki bi jih morali na zahtevo predložiti pristojnim organom. V dokazih bi morala biti zajeta življenjska doba živali, in sicer do največ pet let.

- (40) Ob upoštevanju, da bi bilo treba spodbujati uporabo recikliranih zadevnih primarnih in drugih zadevnih proizvodov ter da bi vključitev tovrstnih primarnih in drugih proizvodov v področje uporabe te uredbe pomenila nesorazmerno obremenitev za gospodarske subjekte, bi bilo treba s področja uporabe te uredbe izključiti rabljene primarne in druge proizvode, ki so na koncu svojega življenjskega cikla in bi bili sicer v nasprotnem primeru odstranjeni kot odpadki, kot je opredeljeno v členu 3, točka 1, Direktive 2008/98/ES Evropskega parlamenta in Sveta¹. Vendar navedeno ne bi smelo veljati za nekatere stranske proizvode, nastale v proizvodnem procesu.
- (41) Ta uredba bi morala določiti obveznosti v zvezi z zadevnimi primarnimi in drugimi zadevnimi proizvodi, da bi se lahko učinkovito borili proti krčenju in degradaciji gozdov ter spodbujali dobavne verige, ki ne povzročajo krčenja gozdov, in sicer z upoštevanjem varstva človekovih pravic ter pravic domorodnih ljudstev in lokalnih skupnosti v Uniji in tretjih državah.
- (42) Pri ocenjevanju tveganja neskladnosti zadevnih primarnih in drugih zadevnih proizvodov, namenjenih dajanju na trg ali izvozu z njega, bi bilo treba upoštevati kršitve človekovih pravic, povezane s krčenjem ali degradacijo gozdov, vključno s pravicami domorodnih ljudstev, lokalnih skupnosti in imetnikov običajnih pravic do lastniške posesti.

¹ Direktiva 2008/98/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. novembra 2008 o odpadkih in razveljavitvi nekaterih direktiv (UL L 312, 22.11.2008, str. 3).

- (43) Številne mednarodne organizacije in organi, kot so FAO, IPCC, Program ZN za okolje in Mednarodna zveza za ohranjanje narave in naravnih virov, so dejavni na področju krčenja in degradacije gozdov, in mednarodni sporazumi, kot je Pariški sporazum in Konvencija o biološki raznovrstnosti, so bili sklenjeni na področju krčenja in degradacije gozdov, opredelitve v tej uredbi pa izhajajo iz njihovega dela.
- (44) Bistveno je, da je v tej uredbi obravnavano tudi vprašanje degradacije gozdov. Opredelitev degradacije gozdov bi morala temeljiti na mednarodno dogovorjenih pojmi in zagotavljati, da lahko gospodarski subjekti in pristojni organi zlahka izpolnjujejo s tem povezane obveznosti. Te obveznosti bi morale biti operativno merljive in preverljive ter jasne in nedvoumne, da se zagotovi pravna varnost. V zvezi s tem bi morala biti ta uredba osredotočena na ključne elemente degradacije gozdov, ki so merljivi in preverljivi ter so zlasti pomembni za preprečevanje vplivov na okolje na podlagi najnovejših znanstvenih podatkov. V ta namen bi morala opredelitev degradacije gozdov temeljiti na mednarodno dogovorjenih pojmi, opredeljenih v okviru FAO. Opredelitev degradacije gozdov bi bilo treba pregledati v skladu s to uredbo, da bi ocenili, ali bi jo bilo treba razširiti, da bi zajela širši obseg dejavnikov degradacije gozdov in gozdnih ekosistemov po vsem svetu, da bi dodatno podprli okoljske cilje te uredbe, ob upoštevanju napredka, doseženega v mednarodnih razpravah o tej zadevi, ter raznovrstnosti gozdnih ekosistemov in praks po svetu. Pregled bi bilo treba opraviti na podlagi poglobljene analize v tesnem sodelovanju z državami članicami in ob posvetovanju z ustreznimi deležniki, mednarodnimi organizacijami in organi ter znanstveno skupnostjo.

- (45) Ta uredba bi morala zagotavljati ustrezno ravnovesje med varstvom legitimnih pričakovanj gospodarskih subjektov in trgovcev, ki dajejo zadevne primarne in druge zadevne proizvode na trg ali jih izvažajo, pri čemer bi se hkrati čim bolj zmanjšale nenadne motnje v dobavnih verigah, in temeljno pravico do varstva okolja, kot je določena v členu 37 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah. V ta namen bi bilo treba določiti presečni datum, ki bo podlaga za oceno, ali je na zadevnem zemljišču prišlo do krčenja ali degradacije gozdov, tako da se primarni in drugi proizvodi s področja uporabe te uredbe ne bi smeli dajati na trg ali se izvažati, če so bili proizvedeni na zemljiščih, na katerih je po tem datumu prišlo do krčenja ali degradacije gozdov.

- (46) Presečni datum bi moral ustrezati obstoječim mednarodnim zavezam iz ciljev trajnostnega razvoja in newyorške deklaracije o gozdovih, katerih ambicije so zaustavitev krčenja gozdov, obnova degradiranih gozdov ter znatno povečanje pogoždovanja in ponovnega pogoždovanja na svetovni ravni do leta 2020, zato bi moral biti določen datum 31. december 2020. Ta datum ustreza tudi napovedi Komisije, da se namerava boriti proti krčenju gozdov, in sicer v sporočilu o okrepitvi ukrepov EU za zaščito in obnovo svetovnih gozdov, evropskem zelenem dogovoru, strategiji EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030 in strategiji „od vil do vilic“. V skladu s previdnostnim načelom je Komisija v predlogu te uredbe navedla presečni datum, ki je pred začetkom veljavnosti te uredbe. Presečni datum je izbrala, da bi preprečili predvideno pospešitev dejavnosti, ki povzročajo krčenje in degradacijo gozdov med napovedjo iz predloga Komisije in datumom začetka veljavnosti te uredbe. V tej uredbi bi bilo treba priznati zastavljeni okoljski cilj in potrditi predlagani presečni datum za zagotovitev, da proizvajalci in gospodarski subjekti, ki so v obdobju pogajanj o tej uredbi povzročali krčenje in degradacijo gozdov, ne smejo dajati na trg ali izvažati zadevnih primarnih in drugih zadevnih proizvodov, na katere se navedeno nanaša.

- (47) Omejitve uveljavljanja temeljnih pravic in varstva legitimnih pričakovanj gospodarskih subjektov in trgovcev, ki so posledica izbire presečnega datuma, bi morale biti sorazmerne s ciljem varstva okolja v splošnem interesu in nujno potrebne za njegovo uresničevanje. Da bi prispevali k temu cilju, te uredbe ne bi smeli uporabljati za zadevne primarne in druge zadevne proizvode, proizvedene pred datumom začetka veljavnosti te uredbe. Odložena uporaba določb te uredbe, ki urejajo obveznosti gospodarskih subjektov in trgovcev, ki nameravajo dati zadevne primarne in druge zadevne proizvode na trg ali jih izvoziti, jim zagotavlja tudi razumno obdobje za prilagoditev novim zahtevam iz te uredbe.
- (48) Za okrepitev prispevka Unije k zaustavitvi krčenja in degradacije gozdov ter zagotovitev, da se zadevni proizvodi iz dobavnih verig, povezani s krčenjem in degradacijo gozdov, ne dajejo na trg ali izvažajo, se zadevni proizvodi ne bi smeli dajati na trg, ne bi smeli biti dostopni na trgu in se ne bi smeli izvažati, razen če ne povzročajo krčenja gozdov in so bili proizvedeni v skladu z zadevno zakonodajo države proizvodnje. Za potrditev navedenega bi jim morala biti vedno priložena izjava o potrebni skrbnosti.

- (49) Na podlagi sistemskega pristopa bi morali gospodarski subjekti sprejeti ustrezne ukrepe, da bi zagotovili, da zadevni proizvodi, ki jih nameravajo dati na trg, izpolnjujejo zahteve iz te uredbe glede nepovzročanja krčenja gozdov in zakonitosti. V ta namen bi morali gospodarski subjekti vzpostaviti in izvajati sisteme potrebne skrbnosti. Ti sistemi potrebne skrbnosti, bi morali vključevati tri elemente, in sicer zahteve v zvezi z informacijami, oceno tveganja in ukrepe za zmanjševanje tveganja, ki bi jih dopolnjevale obveznosti poročanja. Sistemi potrebne skrbnosti bi morali biti zasnovani tako, da zagotovijo dostop do informacij o virih in dobaviteljih primarnih in drugih proizvodov, ki se dajejo na trg, vključno z informacijami, ki izkazujejo, da so izpolnjene zahteve o nepovzročanju krčenja in degradacije gozdov ter zahteve o zakonitosti, med drugim z opredelitvijo države proizvodnje ali delov te države, in vključno z geolokacijskimi koordinatami zadevnih zemljišč. Te geolokacijske koordinate, ki temeljijo na določanju točnega časa, določanju položaja in/ali opazovanju Zemlje, bi lahko uporabljale podatke iz vesolja in storitve, ki se zagotavljajo v okviru vesoljskega programa Unije (EGNOS/Galileo in Copernicus). Gospodarski subjekti bi morali na podlagi teh informacij izvesti oceno tveganja. Kadar je prepoznano tveganje, bi ga morali gospodarski subjekti zmanjšati na raven, ko ga ni več ali je zanemarljivo. Gospodarskemu subjektu bi se smelo dovoliti le dajanje zadevnega proizvoda na trg oziroma njegov izvoz, če po ravnanju s potrebno skrbnostjo ugotovi, da ni tveganja, da zadevni proizvod ni skladen s to uredbo, ali da je tako tveganje zanemarljivo,

- (50) Pri nabavljanju proizvodov bi si bilo treba razumno prizadevati, da se proizvajalcem, zlasti malim kmetom, plača poštena cena ter da se jim zagotovi dohodek za preživetje in učinkovito odpravi revščina, ki je eden od temeljnih vzrokov za krčenje gozdov.
- (51) Gospodarski subjekti bi morali formalno prevzeti odgovornost za skladnost zadevnih proizvodov, ki jih nameravajo dati na trg ali izvažati, in sicer tako, da dajo na voljo izjave o potrebni skrbnosti. Ta uredba bi morala vsebovati predlogo za te izjave. Te izjave o potrebni skrbnosti naj bi olajšale izvrševanje te uredbe s strani pristojnih organov in sodišč ter povečale skladnost gospodarskih subjektov s predpisi.
- (52) Za priznanje dobre prakse bi se v postopku ocenjevanja tveganja lahko uporabljale certifikacijske sheme ali druge neodvisno preverjene sheme. Vendar pa ne bi smele nadomestiti odgovornosti gospodarskega subjekta v zvezi s potrebno skrbnostjo.

- (53) Trgovci bi morali biti odgovorni za zbiranje in hranjenje informacij za zagotovitev preglednosti dobavne verige zadevnih proizvodov, katerih dostopnost na trgu omogočajo. Trgovci, ki niso MSP, močno vplivajo na dobavne verige in imajo pomembno vlogo pri zagotavljanju, da dobavne verige ne povzročajo krčenja gozdov. Zato bi morali imeti enake obveznosti kot gospodarski subjekti, prevzeti odgovornost za skladnost zadevnih proizvodov s to uredbo in – preden omogočijo dostopnost zadevnih proizvodov na trgu – zagotoviti, da so ravnali s potrebno skrbnostjo v skladu s to uredbo in ugotovili, da tveganje ni bilo ugotovljeno oziroma je bilo ugotovljeno le zanemarljivo tveganje, da zadevni proizvodi niso skladni s to uredbo.
- (54) Da bi spodbujali preglednost in olajšali izvrševanje, bi morali gospodarski subjekti, ki ne spadajo v kategorije MSP, tudi mikropodjetij ali fizičnih oseb, vsako leto javno poročati o svojem sistemu potrebne skrbnosti, vključno z ukrepi, sprejetimi za izpolnjevanje svojih obveznosti.
- (55) Gospodarski subjekti bi morali imeti možnost, da prejmejo utemeljene pomisleke zainteresiranih strani, vključno z elektronskimi sredstvi, vse prejete utemeljene pomisleke pa bi morali temeljito preiskati.

- (56) Drugi pravni akti Unije, ki določajo zahteve glede potrebne skrbnosti v vrednostni verigi v zvezi s škodljivimi vplivi na človekove pravice ali okolje, bi se morali uporabljati, če v tej uredbi ni posebnih določb z enakim ciljem, naravo in učinkom, ki se lahko prilagodijo glede na prihodnje spremembe pravnih aktov Unije. Obstoj te uredbe ne bi smel izključevati uporabe drugih pravnih aktov Unije, ki določajo zahteve glede potrebne skrbnosti v vrednostni verigi. Kadar drugi takšni pravni akti Unije vsebujejo podrobnejše določbe ali dodajajo zahteve določbam iz te uredbe, bi bilo treba take določbe uporabljati v povezavi s to uredbo. Kadar ta uredba vsebuje podrobnejše določbe, teh poleg tega ne bi smeli razlagati na način, ki bi spodkopaval učinkovito uporabo drugih pravnih aktov Unije v zvezi s potrebno skrbnostjo ali doseganje njihovega splošnega cilja. Komisija bi morala imeti možnost, da izda jasne in lahko razumljive smernice za skladnost gospodarskih subjektov in trgovcev, zlasti MSP, s to uredbo.

- (57) Spoštovanje pravic domorodnih ljudstev v zvezi z gozdovi in načela prostovoljnega soglasja po predhodnem obveščanju, tudi kot je določeno v Deklaraciji ZN o pravicah domorodnih ljudstev, prispeva k varstvu biotske raznovrstnosti, blažitvi podnebnih sprememb in obravnavanju s tem povezanih pomislekov v javnem interesu. Domorodna ljudstva imajo tradicionalno znanje ekološke in zdravstvene vrednosti ter so zelo pogosto zgled, kar zadeva trajnostno rabo gozdnih virov. To lahko prispeva k ohranjanju in situ v skladu z zahtevami Konvencije o biološki raznovrstnosti. Poleg tega študije kažejo, da imajo domorodna ljudstva, ki živijo v gozdovih, dvojno vlogo pri boju proti podnebnim spremembam: prvič, običajno se upirajo zasedbi zemljišč in krčenju gozdov na zemljiščih, na katerih živijo že več generacij, in drugič, nekatere domorodne skupnosti menijo, da so odgovorne za zaščito gozdov, da bi ublažile podnebne spremembe.
- (58) Načela, določena v Deklaraciji ZN iz Ria o okolju in razvoju iz leta 1992, zlasti načelo 10 o pomenu ozaveščenosti in sodelovanja javnosti pri okoljskih vprašanjih ter načelo 22 o ključni vlogi domorodnih ljudstev pri okoljskem upravljanju in razvoju, so pomembna v smislu zagotavljanja trajnostnega gospodarjenja z gozdovi.
- (59) Pojem prostovoljnega soglasja po predhodnem obveščanju pri domorodnih ljudstvih je bil oblikovan v letih po odobritvi Konvencije Mednarodne organizacije dela št. 169 o domorodnih ljudstvih in plemenih (1989), in se odraža v Deklaraciji ZN o varstvu pravic domorodnih ljudstev. Njegov cilj je zagotoviti, da se bodo morebitni vplivi na domorodna ljudstva upoštevali v postopku odločanja o projektih, ki vplivajo nanje.

- (60) Gospodarski subjekti, ki spadajo na področje uporabe drugih pravnih aktov Unije, ki določajo zahteve glede potrebne skrbnosti v vrednostni verigi v zvezi s škodljivimi vplivi na človekove pravice ali okolje, bi morali biti sposobni izpolniti obveznosti poročanja iz te uredbe tako, da pri poročanju na podlagi drugih pravnih aktov Unije vključijo zahtevane informacije.
- (61) Za izvrševanje te uredbe bi morale biti odgovorne države članice, pristojni organi držav članic pa bi morali zagotoviti popolno skladnost s to uredbo. Enotno izvrševanje te uredbe v zvezi z zadevnimi proizvodi, ki vstopajo na trg ali ga zapuščajo, je mogoče doseči le s sistematično izmenjavo informacij in sodelovanjem med pristojnimi organi, carinskimi organi in Komisijo.

- (62) Uspešno in učinkovito izvajanje in izvrševanje te uredbe sta bistvena za doseganje njenih ciljev. V ta namen bi morala Komisija vzpostaviti in upravljati informacijski sistem, ki bo gospodarskim subjektom in pristojnim organom pomagal pri podajanju potrebnih informacij o zadevnih proizvodih, danih na trg, in dostopu do njih. Gospodarski subjekti bi morali izjave o potrebni skrbnosti predložiti prek informacijskega sistema. Informacijski sistem bi moral biti dostopen pristojnim organom in carinskim organom, da se jim olajša izpolnjevanje obveznosti iz te uredbe, ter bi moral olajšati prenos informacij med državami članicami, pristojnimi organi in carinskimi organi. Širši javnosti bi morali biti dostopni tudi poslovno neobčutljivi podatki, pri čemer se zahteva, da so podatki anonimizirani, razen informacij v zvezi s seznamom pravnomočnih sodb zoper pravne osebe zaradi kršitev te uredbe in kazni, ki so jim bile naložene, na voljo pa bi morali biti v odprti in strojno berljivi obliki v skladu s politiko odprtih podatkov Unije, kot je določena v Direktivi (EU) 2019/1024 Evropskega parlamenta in Sveta¹.

¹ Direktiva (EU) 2019/1024 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o odprtih podatkih in ponovni uporabi informacij javnega sektorja (UL L 172, 26.6.2019, str. 56).

- (63) Pri zadevnih proizvodih, ki vstopajo na trg ali ga zapuščajo, bi morali biti pristojni organi zadolženi za preverjanje skladnosti zadevnih proizvodov s to uredbo, med drugim na podlagi izjav o potrebni skrbnosti, ki jih predložijo gospodarski subjekti. Carinski organi bi morali imeti nalogo zagotoviti, da jim je sklic na izjavo o potrebni skrbnosti na voljo, kadar je to ustrezno. Poleg tega bi morali carinski organi od trenutka, ko bo vzpostavljen elektronski vmesnik za izmenjavo informacij med carinskimi organi in pristojnimi organi, preverjati status izjave o potrebni skrbnosti po začetni analizi tveganja, ki jo pristojni organi izvedejo v informacijskem sistemu. Carinski organi bi morali ustrezno ukrepati, na primer zadržati ali zavrniti zadevni primarni ali drug zadevni proizvod, če se to zahteva na podlagi statusa izjave o potrebni skrbnosti v informacijskem sistemu. Za to posebno organizacijo nadzora se ne uporablja poglavje VII Uredbe (EU) 2019/1020 Evropskega parlamenta in Sveta¹, kar zadeva uporabo in izvrševanje te uredbe.

¹ Uredba (EU) 2019/1020 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o nadzoru trga in skladnosti proizvodov ter spremembi Direktive 2004/42/ES in uredb (ES) št. 765/2008 in (EU) št. 305/2011 (UL L 169, 25.6.2019, str. 1).

- (64) Države članice bi morale zagotoviti, da so vedno na voljo ustrezna finančna sredstva za ustrezno osebje in opremo pristojnih organov. Za učinkovito izvajanje pregledov je potrebnih veliko virov, zato bi bilo treba zagotoviti takšno raven stabilnih virov, ki bi ustrezala potrebam izvrševanja v vsakem danem trenutku. Države članice bi morale imeti možnost dopolniti javno financiranje tako, da od zadevnih gospodarskih subjektov izterjajo stroške, nastale pri izvajanju pregledov v zvezi z zadevnimi primarnimi in drugimi zadevnimi proizvodi, za katere je bilo ugotovljeno, da niso skladni.
- (65) Ta uredba ne posega v druge pravne akte Unije o blagu in proizvodih, ki vstopajo na trg ali ga zapuščajo, zlasti Uredbo (EU) št. 952/2013 Evropskega parlamenta in Sveta¹, glede pooblastil carinskih organov in carinskih kontrol. Uvoznike bi bilo treba opomniti, da členi 220, 254, 256, 257 in 258 navedene uredbe določajo, da se proizvodi, ki vstopajo na trg in potrebujejo nadaljnjo oplemenitenje, predajo v ustrezen carinski postopek, ki omogoča takšno oplemenitenje. Na splošno se sprostitev v prosti promet ali izvoz ne bi smela šteti kot dokaz skladnosti s pravom Unije, saj takšna sprostitev ali izvoz ne vključuje nujno popolnega nadzora skladnosti.

¹ Uredba (EU) št. 952/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. oktobra 2013 o carinskem zakoniku Unije (UL L 269, 10.10.2013, str. 1).

- (66) Za optimizacijo procesa nadzora, tudi s čim večjim zmanjšanjem upravnega bremena, nad zadevnimi proizvodi, ki vstopajo na trg ali ga zapuščajo, je treba vzpostaviti interoperabilni elektronski vmesnik, ki omogoča samodejni prenos podatkov med carinskimi sistemi in informacijskimi sistemi pristojnih organov. Okolje enotnega okenca Evropske unije za carino je logična izbira za tak prenos podatkov. Vmesnik bi moral biti visoko avtomatiziran in enostaven za uporabo, carinskim organom in gospodarskim subjektom pa bi moral olajšati izvajanje procesov. Poleg tega je zaradi majhnih razlik med podatki, ki morajo biti dani na voljo carinskim organom in vključeni v izjavo o potrebni skrbnosti, primerno predlagati tudi pristop sodelovanja med podjetji in državno upravo, v skladu s katerim trgovci in gospodarski subjekti prek nacionalnega okolja enotnega okenca za carino dajo na voljo izjavo o potrebni skrbnosti za zadevni proizvod, ta izjava pa se samodejno posreduje v informacijski sistem iz te uredbe, ki ga uporabljajo pristojni organi. Carinski in pristojni organi bi morali sodelovati pri določanju podatkov, ki jih je treba posredovati, in vseh drugih tehničnih zahtevah.

- (67) Tveganje, da se neskladni proizvodi dajo na trg ali izvozijo, se razlikuje glede na primarni in drug proizvod ter državo porekla in proizvodnje ali dele te države. Za gospodarske subjekte, ki nabavljajo primarne in druge proizvode iz držav ali delov držav, ki predstavljajo nizko tveganje glede pridelovanja, pobiranja ali proizvodnje zadevnih primarnih proizvodov v nasprotju s to uredbo, bi morale veljati manj obveznosti, s čimer bi se zmanjšali stroški zagotavljanja skladnosti in upravno breme, razen če gospodarski subjekt ve ali utemeljeno domneva, da obstaja tveganje neskladnosti s to uredbo. Kadar pristojni organ izve za tveganje izogibanja tej uredbi, na primer kadar se zadevni primarni ali drug zadevni proizvod, proizveden v državi z visokim tveganjem, naknadno predela v državi z nizkim tveganjem ali delu navedene države, iz katere je dan na trg ali vstopi nanj ali ga zapusti, in je v izjavi o potrebni skrbnosti ali carinski deklaraciji navedeno, da je bil zadevni primarni ali drug zadevni proizvod proizveden v državi z nizkim tveganjem, bi moral pristojni organ z dodatnimi pregledi preveriti, ali obstaja kakršna koli neskladnost, in po potrebi sprejeti ustrezne ukrepe, kot sta zaseg zadevnega primarnega ali drugega zadevnega proizvoda in zadržanje dajanja zadevnega primarnega ali drugega zadevnega proizvoda na trg ali zadržanje izvoza zadevnega primarnega ali drugega zadevnega proizvoda, ter izvesti dodatne preglede. Zadevni primarni in zadevni drugi proizvodi iz držav ali delov držav z visokim tveganjem bi morali biti predmet okrepljenega nadzora pristojnih organov.

- (68) Poleg tega bi morala Komisija oceniti tveganje krčenja in degradacije gozdov na ravni države ali delov države na podlagi vrste meril, ki odražajo kvantitativne, objektivne in mednarodno priznane podatke ter pokazatelje, da so države dejavno vključene v boj proti krčenju in degradaciji gozdov. Te primerjalne informacije bi morale gospodarskim subjektom v Uniji olajšati, da ravnajo s potrebno skrbnostjo, pristojnim organom pa spremljanje in uveljavljanje skladnosti, hkrati pa bi morale države proizvajalke spodbuditi, da povečajo trajnostnost svojih sistemov kmetijske proizvodnje in zmanjšajo svoj vpliv na krčenje gozdov. To bi moralo prispevati k večji preglednosti in trajnostni naravnosti dobavnih verig. Sistem primerjalnih analiz bi moral temeljiti na tristopenjskem sistemu za razvrščanje držav kot države z nizkim, standardnim ali visokim tveganjem. Za zagotovitev ustrezne preglednosti in jasnosti bi morala Komisija zlasti javno objaviti podatke, ki se uporabljajo za primerjalno analizo, razloge za predlagano spremembo razvrstitve in odziv zadevne države. Za zadevne proizvode iz držav z nizkim tveganjem ali delov teh držav bi bilo treba gospodarskim subjektom omogočiti izvedbo poenostavljene potrebne skrbnosti. Zadevni proizvodi iz držav z visokim tveganjem ali delov teh držav bi morali biti predmet okrepljenega nadzora pristojnih organov. Na Komisijo bi bilo treba prenesti pooblastilo za sprejemanje izvedbenih aktov za vzpostavitev seznama držav ali delov držav, pri katerih obstaja majhno ali veliko tveganje.
- (69) Komisija bi morala sodelovati z državami, ki so razvrščene ali bi lahko bile razvrščene kot države z visokim tveganjem, in z ustreznimi deležniki v teh državah, da bi si tako prizadevala za zmanjšanje stopnje tveganja.

- (70) Pristojni organi bi morali redno izvajati preglede gospodarskih subjektov in trgovcev, da preverijo, ali dejansko izpolnjujejo obveznosti, določene v tej uredbi. Poleg tega bi morali pristojni organi izvajati preglede na podlagi relevantnih informacij, s katerimi razpolagajo, vključno z utemeljenimi pomisleki tretjih oseb. Preglede, ki jih je treba opraviti, bi pristojni organi morali določiti na podlagi pristopa, ki temelji na oceni tveganja. Za zadevne proizvode iz držav ali delov držav, ki so razvrščene kot države z visokim tveganjem, za zadevne gospodarske subjekte in trgovce ter obseg njihovega deleža zadevnih primarnih in drugih zadevnih proizvodov bi bilo treba uporabiti dvojni pristop, ki zagotavlja celovito vključitev. Zato bi bilo treba od pristojnih organov zahtevati, da pregledajo določen odstotek gospodarskih subjektov in trgovcev, hkrati pa vključijo tudi določen odstotek zadevnih proizvodov. Za zadevne proizvode iz držav ali delov držav, ki so razvrščene kot države z nizkim ali standardnim tveganjem, bi bilo od pristojnih organov treba zahtevati, da pregledajo vsaj določen odstotek gospodarskih subjektov in trgovcev. Raven pregledov bi morala biti višja za zadevne proizvode iz držav ali delov držav z visokim tveganjem, za države ali dele držav s standardnim ali nizkim tveganjem pa je lahko nižja. Pri pregledu te uredbe bi morala Komisija oceniti in opredeliti količinsko določene cilje za letne preglede, ki jih izvajajo pristojni organi in so primerni za zagotavljanje izvrševanja te uredbe in usklajenega pristopa po vsej Uniji.

- (71) Pregledi gospodarskih subjektov in trgovcev, ki jih izvajajo pristojni organi, bi morali zajemati sisteme potrebne skrbnosti ter skladnost zadevnih proizvodov s to uredbo. Pregledi bi morali biti osnovani na načrtu, ki temelji na oceni tveganja in vsebuje merila tveganja, da pristojnim organom omogočajo izvedbo analize tveganja izjav o potrebni skrbnosti, ki jih predložijo gospodarski subjekti in trgovci. Merila tveganja bi morala upoštevati tveganje krčenja gozdov, povezano z zadevnimi primarnimi proizvodi v državi proizvodnje, zgodovino neizpolnjevanja obveznosti iz te uredbe s strani gospodarskih subjektov in trgovcev ter vse druge zadevne informacije, ki so na voljo pristojnim organom. Analiza tveganja izjav o potrebni skrbnosti bi morala pristojnim organom omogočiti identifikacijo gospodarskih subjektov, trgovcev in zadevnih proizvodov, ki jih je treba pregledati. Analizo tveganja bi bilo treba izvajati z uporabo tehnik elektronske obdelave podatkov v informacijskem sistemu prek katerega se predložijo izjave o potrebni skrbnosti. Kadar je to potrebno in tehnično izvedljivo, bi morali imeti pristojni organi po posvetovanju in v tesnem sodelovanju z organi tretjih držav možnost izvajati tudi nadzor in situ.

- (72) Kadar analiza tveganja izjav o potrebni skrbnosti razkrije visoko tveganje neskladnosti posameznih zadevnih proizvodov, bi morali imeti pristojni organi možnost, da sprejmejo takojšnje začasne ukrepe za preprečitev njihovega dajanja na trg, omogočanja njihove dostopnosti na trgu ali njihovega izvoza. Kadar taki zadevni proizvodi vstopajo na trg ali ga zapuščajo, bi morali pristojni organi od carinskih organov zahtevati zadržanje sprostitve v prosti promet ali izvoza, da lahko pristojni organi opravijo potrebne preglede. Take zahteve bi bilo treba sporočiti prek vmesniškega sistema med carinskimi in pristojnimi organi. Zadržanje dajanja na trg, omogočanja dostopnosti na njem, sprostitve v prosti promet ali izvoza bi morala biti omejena na tri delovne dni oziroma 72 ur za pokvarljive zadevne proizvode, razen kadar pristojni organi zahtevajo dodaten čas za oceno skladnosti zadevnih primarnih in drugih zadevnih proizvodov s to uredbo. V teh primerih bi morali pristojni organi sprejeti dodatne začasne ukrepe za podaljšanje obdobja zadržanja ali za podaljšanje zaprositi carinske organe, kadar zadevni proizvodi vstopajo na trg ali ga zapuščajo.
- (73) Pristojni organi bi morali redno posodabljeni načrte pregledov na podlagi rezultatov izvajanja teh pregledov. Za tiste gospodarske subjekte, ki izkazujejo dosledno skladnost s predpisi, bi lahko veljala manjša pogostost pregledov.

- (74) Za zagotovitev izvajanja in učinkovitega izvrševanja te uredbe bi morale biti države članice pooblaščne za umik in odpoklic neskladnih proizvodov ter sprejetje ustreznih popravnih ukrepov. Prav tako bi morale zagotoviti, da se kršitve te uredbe s strani gospodarskih subjektov in trgovcev kaznujejo z učinkovitimi, sorazmernimi in odvračilnimi kaznimi.
- (75) Da bi povečali odgovornost gospodarskih subjektov in trgovcev, bi morala Komisija na svojem spletnem mestu objaviti seznam pravnomočnih sodb zoper pravne osebe zaradi kršitev te uredbe in kazni, ki so jim bile naložene. Te informacije bi lahko pristojnim organom, drugim gospodarskim subjektom in trgovcem pomagale pri izvajanju njihovih ocen tveganja ter izboljšale ozaveščenost potrošnikov in civilne družbe v zvezi z gospodarskimi subjekti in trgovci, ki kršijo to uredbo.
- (76) Za izvajanje te uredbe bodo potrebni zadostni viri in zmogljivosti. V tem okviru bi morale države članice poleg nacionalnih virov čim bolj izkoristiti priložnosti in možnosti za podpore, ki so na voljo na ravni Unije in druga sredstva, vključno s kohezijskimi skladi in instrumenti za krepitev zmogljivosti, zlasti v okviru Instrumenta za tehnično podporo, vzpostavljenega z Uredbo (EU) 2021/240 Evropskega parlamenta in Sveta¹.

¹ Uredba (EU) 2021/240 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 10. februarja 2021 o vzpostavitvi Instrumenta za tehnično podporo (UL L 57, 18.2.2021, str. 1).

- (77) Ob upoštevanju mednarodnega značaja krčenja in degradacije gozdov ter s tem povezane trgovine bi morali pristojni organi sodelovati med seboj, s carinskimi organi držav članic, Komisijo in upravnimi organi tretjih držav. Pristojni organi bi morali sodelovati tudi s pristojnimi organi za nadzor in izvrševanje drugih pravnih aktov Unije, ki določajo zahteve glede potrebne skrbnosti v vrednostni verigi v zvezi s škodljivimi vplivi na človekove pravice ali okolje.
- (78) Glede na ustaljeno sodno prakso Sodišča Evropske unije morajo sodišča držav članic zagotoviti sodno varstvo pravic, ki jih imajo posamezniki na podlagi prava Unije. Poleg tega člen 19(1) Pogodbe o Evropski uniji (PEU) državam članicam nalaga, da vzpostavijo pravna sredstva, ki so potrebna za zagotovitev učinkovitega pravnega varstva na področjih, ki jih ureja pravo Unije. V tem smislu bi morale države članice zagotoviti, da se javnosti, vključno s fizičnimi ali pravnimi osebami, ki predložijo utemeljene pomisleke v skladu s to uredbo, zagotovi dostop do pravnega varstva v skladu z obveznostmi, ki so jih države članice sprejele kot pogodbenice Konvencije Ekonomske komisije ZN za Evropo (UN/ECE) o dostopu do informacij, udeležbi javnosti pri odločanju in dostopu do pravnega varstva v okoljskih zadevah z dne 25. junija 1998 (Aarhuška konvencija).

- (79) Za zagotovitev, da ta uredba ostane relevantna in v skladu s trgovinskim, znanstvenim in tehnološkim razvojem, bi bilo treba na Komisijo prenesti pooblastilo, da v skladu s členom 290 PDEU sprejme akte v zvezi s seznamom oznak KN zadevnih proizvodov iz Priloge I k tej uredbi. Zlasti je pomembno, da se Komisija pri svojem pripravljalnem delu ustrezno posvetuje, vključno na ravni strokovnjakov, in da se ta posvetovanja izvedejo v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje¹. Za zagotovitev enakopravnega sodelovanja pri pripravi delegiranih aktov Evropski parlament in Svet zlasti prejmeta vse dokumente sočasno s strokovnjaki iz držav članic, njuni strokovnjaki pa se sistematično lahko udeležujejo sestankov strokovnih skupin Komisije, ki zadevajo pripravo delegiranih aktov.

¹ UL L 123, 12.5.2016, str. 1.

- (80) Uredba (EU) št. 995/2010 prepoveduje dajanje nezakonito pridobljenega lesa in lesnih proizvodov na trg Unije. Določa obveznosti gospodarskih subjektov, ki prvič dajejo les na trg, da ravnajo s potrebno skrbnostjo, in trgovcev, da vodijo sledljivo evidenco svojih dobaviteljev in kupcev. V tej uredbi bi bilo treba ohraniti obveznost, da se zagotovi zakonitost zadevnih proizvodov, vključno z lesom in lesnimi proizvodi, ki se dajejo na trg, in dopolniti to obveznost z zahtevo glede trajnostnosti. Uredba (EU) št. 995/2010 in z njo povezana Izvedbena uredba Komisije (EU) št. 607/2012¹ zato s to uredbo postaneta odvečni in bi ju bilo treba razveljaviti. Les in lesni proizvodi, kot so opredeljeni v členu 2, točka (a), Uredbe (EU) št. 995/2010, so enakovredni lesu in lesnim proizvodom, ki so navedeni v Prilogi I k tej uredbi in vsebujejo les ali so bili proizvedeni iz lesa.

¹ Izvedbena uredba Komisije (EU) št. 607/2012 z dne 6. julija 2012 o podrobnih pravilih v zvezi s sistemom potrebne skrbnosti ter pogostostjo in vrsto pregledov nadzornih organizacij, kot je določeno v Uredbi (EU) št. 995/2010 Evropskega parlamenta in Sveta o določitvi obveznosti gospodarskih subjektov, ki dajejo na trg les in lesne proizvode (UL L 177, 7.7.2012, str. 16).

- (81) Uredba Sveta (ES) št. 2173/2005 vzpostavlja shemo izdajanja dovoljenj za izvrševanje zakonodaje, upravljanje in trgovanje na področju gozdov (FLEGT) za uvoz lesa v Unijo. Shema izdajanja dovoljenj se izvaja na podlagi sporazumov o prostovoljnem partnerstvu z državami proizvajalkami lesa z namenom zaustavitve nezakonite sečnje ter izboljšanja upravljanja na področju gozdov in s tem povezane trgovine. Ta uredba bi morala temeljiti na doseženih pozitivnih rezultatih na podlagi FLEGT, zlasti v smislu večje udeležbe deležnikov in izboljšanega upravljanja na področju gozdov. Sporazumi o prostovoljnem partnerstvu bi lahko v posebnih primerih dopolnjevali to uredbo v zvezi z zakonitostjo lesnih proizvodov. Za spoštovanje obstoječih dvostranskih zavez in ohranitev napredka, doseženega s partnerskimi državami, ki imajo vzpostavljen delujoč sistem (faza izdajanja dovoljenj FLEGT) ter, kadar je to ustrezno in dogovorjeno, sodelujejo s sedanjimi partnericami v okviru sporazumov o prostovoljnem partnerstvu, da bi dosegle to fazo, bi morala ta uredba vključevati določbo, v skladu s katero se šteje, da so les in lesni proizvodi, za katere je izdano veljavno dovoljenje FLEGT, skladni z zahtevo po zakonitosti iz Uredbe (ES) št. 2173/2005.

- (82) Čeprav ta uredba obravnava krčenje in degradacijo gozdov, kot je predvideno v sporočilu o okrepitvi ukrepov EU za zaščito in obnovo svetovnih gozdov, zaščita gozdov ne sme povzročiti spremembe rabe ali degradacije drugih naravnih ekosistemov. Ekosistemi, vključno z upravljanimi ekosistemi, kot so mokrišča, savane in šotišča, so zelo pomembni za svetovna prizadevanja v boju proti podnebnim spremembam in krizi biotske raznovrstnosti ter za druge cilje trajnostnega razvoja, zato sprememba njihove rabe ali njihova degradacija zahtevata nujno ukrepanje in ju je treba preprečiti. Glede na odtis Unije na negozdne naravne ekosisteme bi morala Komisija najpozneje eno leto po datumu začetka veljavnosti te uredbe izvesti oceno in, kadar je ustrezno, predstaviti zakonodajni predlog o razširitvi področja uporabe te uredbe na druga gozdna zemljišča. Poleg tega bi morala Komisija najpozneje dve leti po datumu začetka veljavnosti te uredbe oceniti in, kadar je ustrezno, predstaviti zakonodajni predlog o razširitvi področja uporabe te uredbe na druge naravne ekosisteme, vključno z drugimi zemljišči z visoko zalogo ogljika in zemljišči velikega pomena za ohranjanje biotske raznovrstnosti, kot so travišča, šotišča in mokrišča. Zaradi proizvodnje primarnih proizvodov za trg Unije so ekosistemi tudi pod vse večjim pritiskom spreminjanja rabe in degradacije. Komisija bi morala najpozneje dve leti po datumu začetka veljavnosti te uredbe oceniti tudi potrebo po razširitvi področja uporabe na druge primarne proizvode in njeno izvedljivost. Hkrati bi morala Komisija opraviti tudi pregled seznama oznak KN zadevnih proizvodov iz Priloge I k tej uredbi.

- (83) Ob upoštevanju zahteve Evropskega parlamenta iz resolucije z dne 22. oktobra 2020 o pravnem okviru EU za zaustavitev in obrnitev trenda krčenja gozdov po svetu, ki ga povzroča EU, in velike večine od skoraj 1,2 milijona udeležencev javnega posvetovanja Komisije bi se morala Komisija pri svoji oceni in kakršnem koli prihodnjem zakonodajnem predlogu osredotočiti na razširitev področja uporabe te uredbe na negozdne ekosisteme ter spremembo njihove rabe in njihovo degradacijo.
- (84) Kadar je za namene te uredbe potrebna obdelava osebnih podatkov, jih je treba obdelati v skladu s pravom Unije o varstvu osebnih podatkov. Za vsako obdelavo osebnih podatkov na podlagi te uredbe veljata Uredba (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta¹ ter Uredba (EU) 2018/1725 Evropskega parlamenta in Sveta², kakor je ustrezno.

¹ Uredba (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba o varstvu podatkov) (UL L 119, 4.5.2016, str. 1).

² Uredba (EU) 2018/1725 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2018 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov v institucijah, organih, uradih in agencijah Unije in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 45/2001 in Sklepa št. 1247/2002/ES (UL L 295, 21.11.2018, str. 39).

- (85) Ker cilja te uredbe, in sicer boja proti krčenju in degradaciji gozdov z zmanjšanjem prispevka, ki ga povzroči potrošnja v Uniji, države članice ne morejo zadovoljivo doseči, temveč se zaradi njegovega obsega lažje doseže na ravni Unije, lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 PEU. V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta uredba ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje navedenega cilja.
- (86) Gospodarskim subjektom, trgovcem in pristojnim organom bi bilo treba dati na voljo dovolj časa, da se lahko pripravijo na izpolnjevanje zahtev iz te uredbe –

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

Poglavje 1

Splošne določbe

Člen 1

Predmet urejanja in področje uporabe

1. Ta uredba določa pravila o dajanju zadevnih proizvodov, kot so navedeni v Prilogi I, ki vsebujejo zadevne primarne proizvode, in sicer govedo, kakav, kavo, oljno palmo, gumo, sojo in les, so bili z njimi krmljeni ali so bili proizvedeni iz njih, na trg Unije in omogočanju njihove dostopnosti na trgu Unije ter njihovega izvoza iz Unije, da bi:
 - (a) čim bolj zmanjšali prispevek Unije h krčenju in degradaciji gozdov po vsem svetu ter s tem prispevali k zmanjšanju krčenja gozdov po svetu;
 - (b) zmanjšali prispevek Unije k emisijam toplogrednih plinov in izgubi biotske raznovrstnosti na svetovni ravni.
2. Razen v primerih iz člena 37(3) se ta uredba ne uporablja za zadevne proizvode iz Priloge I, ki so bili proizvedeni pred datumom, navedenim v členu 38(1).

Člen 2

Opredelitev pojmov

V tej uredbi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

- (1) „zadevni primarni proizvodi“ pomeni govedo, kakav, kavo, oljno palmo, sojo, les in gumo;
- (2) „drugi zadevni proizvodi“ pomeni proizvode iz Priloge I, ki vsebujejo zadevne primarne proizvode, so bili z njimi krmljeni ali so bili proizvedeni iz njih;
- (3) „krčenje gozdov“ pomeni spreminjanje gozdov v zemljišča za kmetijsko rabo, ne glede na to, ali ga povzroči človek ali ne;
- (4) „gozd“ pomeni zemljišče, ki obsega več kot 0,5 hektarja, z drevesi, višjimi od 5 metrov, in zastornostjo, večjo od 10 %, ali drevesi, ki lahko dosežejo ta pragova in situ, razen zemljišč, ki so pretežno v kmetijski ali urbani rabi;
- (5) „kmetijska raba“ pomeni rabo zemljišč za namene kmetijstva, tudi za kmetijske nasade, kmetijske površine za praho in za živinorejo;
- (6) „kmetijski nasad“ pomeni zemljišče z drevesnimi sestoji v kmetijskih proizvodnih sistemih, kot so nasadi sadnega drevja, nasadi oljnih palm, oljčni nasadi in kmetijsko-gozdarski sistemi, pri katerih se pridelki gojijo pod zastorom dreves; to vključuje vse nasade zadevnih primarnih proizvodov razen lesa; kmetijski nasadi so izključeni iz opredelitve pojma „gozd“;

- (7) „degradacija gozdov“ pomeni strukturne spremembe gozdnih površin v obliki spreminjanja:
- (a) primarnih gozdov ali gozdov, ki se naravno obnavljajo, v gozdne nasade ali druga gozdna zemljišča ali
 - (b) primarnih gozdov v zasajene gozdove;
- (8) „primarni gozd“ pomeni naravno obnovljen gozd z avtohtonimi drevesnimi vrstami, kjer ni opaznih znakov človeškega delovanja in večjih posegov v ekološke procese;
- (9) „gozd, ki se naravno obnavlja“ pomeni gozd, sestavljen pretežno iz dreves, nastal z naravnim obnavljanjem; to vključuje kar koli od naslednjega:
- (a) gozdove, za katere ni mogoče razlikovati, ali so zasajeni ali naravno obnovljeni;
 - (b) gozdove z mešanico naravno obnovljenih avtohtonih drevesnih vrst in posajenih ali posejanih dreves, in kadar se pričakuje, da bodo naravno obnovljena drevesa predstavljala večji del lesne zaloge ob zrelosti sestoja;
 - (c) panjevece iz dreves, ki so najprej zrasla z naravnim obnavljanjem;
 - (d) naravno obnovljena drevesa vnesenih vrst;

- (10) „zasajeni gozd“ pomeni gozd, sestavljen pretežno iz dreves, zasajene in/ali namerno zasejane, če se pričakuje, da bodo posajena ali posejana drevesa predstavljala več kot 50% lesne zaloge ob zrelosti; to vključuje panjevece iz dreves, ki so bila prvotno posajena ali posejana;
- (11) „gozdni nasad“ pomeni zasajeni gozd, s katerim se intenzivno gospodari in pri sajenju in zrelosti sestoj izpolnjuje vsa naslednja merila: ena ali dve drevesni vrsti, enak starostni razred in enakomeren razmik; to vključuje hitro rastoče nasade za les, vlakna in energijo ter izključuje gozdove, zasajene za zaščito ali obnovo ekosistemov in gozdove, zasajene ali zasejane, ki so glede zrelosti sestoj podobni ali bodo podobni gozdovom, ki se naravno obnovljajo;
- (12) „druga gozdna zemljišča“ pomeni zemljišča, ki niso razvrščena kot „gozd“ in obsegajo več kot 0,5 hektarja, z drevesi, višjimi od 5 metrov, in zastornostjo od 5 do 10 %, ali drevesi, ki lahko dosežejo ta pragova in situ, ali kombinirano zastornostjo iz grmičevja, grmovja in dreves, ki presega 10 %, razen zemljišč, ki so pretežno v kmetijski ali urbani rabi;

- (13) „ne povzroča krčenja gozdov“ pomeni:
- (a) da so drugi zadevni proizvodi, ki vsebujejo zadevne primarne proizvode, so bili z njimi krmljeni ali so bili proizvedeni iz njih, proizvedeni na zemljišču, ki ni bilo podvrženo krčenju gozdov po 31. decembru 2020, in
 - (b) v primeru drugih zadevnih proizvodov, ki vsebujejo les ali so bili proizvedeni iz lesa, da je bil les pridobljen iz gozda, ne da bi to povzročilo degradacijo gozdov po 31. decembru 2020;
- (14) „proizvedeno“ pomeni gojeno, spravljeno, pridobljeno ali vzrejeno na zadevnih zemljiščih ali na obratih, če gre za govedo;
- (15) „gospodarski subjekt“ pomeni vsako fizično ali pravno osebo, ki v okviru gospodarske dejavnosti da zadevne proizvode na trg ali jih izvaža;
- (16) „dajanje na trg“ pomeni, da je zadevni primarni ali drug zadevni proizvod prvič dostopen na trgu Unije;
- (17) „trgovec“ pomeni vsako osebo v dobavni verigi, razen gospodarskega subjekta, ki v okviru gospodarske dejavnosti omogoči dostopnost zadevnih proizvodov na trgu;

- (18) „omogočanje dostopnosti na trgu“ pomeni vsako dobavo zadevnega proizvoda za distribucijo, potrošnjo ali uporabo na trgu Unije v okviru gospodarske dejavnosti v zameno za plačilo ali brezplačno;
- (19) „v okviru gospodarske dejavnosti“ pomeni za namene obdelave, za distribucijo komercialnim ali nekomercialnim potrošnikom ali za uporabo pri poslovanju samega gospodarskega subjekta ali trgovca;
- (20) „oseba“ pomeni fizično ali pravno osebo ali katero koli združenje oseb, ki ni pravna oseba, vendar mu je na podlagi prava Unije ali nacionalnega prava priznana sposobnost opravljanja pravnih dejanj;
- (21) „oseba s sedežem v Uniji“ pomeni:
- (a) vsako osebo, ki ima prebivališče v Uniji, v primeru da gre za fizično osebo;
 - (b) vsako osebo, ki ima registrirani sedež, glavno upravo ali stalno poslovno enoto v Uniji, v primeru da gre za pravno osebo ali združenje oseb;
- (22) „pooblaščen zastopnik“ pomeni vsako fizično ali pravno osebo s sedežem v Uniji, ki jo je gospodarski subjekt ali trgovec v skladu s členom 6 pisno pooblastil, da v njegovem imenu izvaja določene naloge v zvezi z obveznostmi gospodarskega subjekta ali trgovca v okviru te uredbe;

- (23) „država porekla“ pomeni državo ali ozemlje, kot je navedeno v členu 60 Uredbe (EU) št. 952/2013;
- (24) „država proizvodnje“ pomeni državo ali ozemlje, kjer je bil proizveden zadevni primarni proizvod ali zadevni primarni proizvod, ki se uporablja pri proizvodjanju drugega proizvoda ali ga drug zadevni proizvod vsebuje;
- (25) „neskladni proizvodi“ pomeni zadevne proizvode, ki niso skladni s členom 3;
- (26) „zanemarljivo tveganje“ pomeni stopnjo tveganja, ki se uporablja za zadevne primarne in druge zadevne proizvode, kadar na podlagi popolne ocene za vsak proizvod posebnih in splošnih informacij ter, kadar je potrebno, uporabe ustreznih blažilnih ukrepov ti primarni ali drugi proizvodi ne vzbujajo razlogov za zaskrbljenost, da niso skladni s členom 3, točka (a) ali (b);
- (27) „zemljišče“ pomeni zemljišče znotraj ene nepremičnine, kot je priznано s pravom države proizvodnje, z dovolj homogenimi pogoji, da je mogoče oceniti skupno tveganje krčenja in degradacije gozdov, povezano z zadevnimi primarnimi proizvodi, proizvedenimi na tem zemljišču;

- (28) „geolokacija“ pomeni geografsko lokacijo zemljišča, opisano s koordinatami zemljepisne širine in dolžine, ki ustrezajo vsaj eni točki zemljepisne širine in dolžine, ter z najmanj šestimi decimalnimi mesti; za zemljišča, večja od štirih hektarov za proizvodnjo zadevnih primarnih proizvodov, razen goveda, se geografska lokacija zagotovi z uporabo poligonov z zadostnimi točkami zemljepisne širine in dolžine, da se opiše obseg vsakega zemljišča.
- (29) „obrat“ pomeni vsak prostor, objekt ali, v primeru kmetovanja na prostem, vsako okolje ali kraj, kjer je začasno ali stalno nastanjena živina;
- (30) „mikro, mala in srednja podjetja“ ali „MSP“ pomeni mikro, mala in srednja podjetja, kot so opredeljena v členu 3 Direktive 2013/34/EU Evropskega parlamenta in Sveta¹;
- (31) „utemeljen pomislek“ pomeni ustrezno utemeljeno navedbo, ki temelji na objektivnih in preverljivih informacijah o neskladnosti s to uredbo in na podlagi katere se lahko zahteva posredovanje pristojnih organov;
- (32) „pristojni organi“ pomeni organe, imenovane na podlagi člena 14(1);

¹ Direktiva 2013/34/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o letnih računovodskih izkazih, konsolidiranih računovodskih izkazih in povezanih poročilih nekaterih vrst podjetij, spremembi Direktive 2006/43/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi direktiv Sveta 78/660/EGS in 83/349/EGS (UL L 182, 29.6.2013, str. 19).

- (33) „carinski organi“ pomeni carinske organe, kot so opredeljeni v členu 5, točka 1, Uredbe (EU) št. 952/2013;
- (34) „carinsko območje“ pomeni območje, kot je opredeljeno v členu 4 Uredbe (EU) št. 952/2013;
- (35) „tretja država“ pomeni državo ali ozemlje zunaj carinskega območja Unije;
- (36) „sprostitve v prosti promet“ pomeni postopek, določen v členu 201 Uredbe (EU) št. 952/2013;
- (37) „izvoz“ pomeni postopek, določen v členu 269 Uredbe (EU) št. 952/2013;
- (38) „zadevni proizvodi, ki vstopajo na trg“ pomeni zadevne proizvode iz tretjih držav, ki so dani v carinski postopek sprostitev v prosti promet ter so namenjeni dajanju na trg Unije in niso namenjeni zasebni uporabi ali potrošnji na carinskem območju Unije;
- (39) „zadevni proizvodi, ki zapuščajo trg“ pomeni zadevne proizvode, dane v carinski postopek izvoza;

- (40) „zadevna zakonodaja države proizvodnje“ pomeni veljavno pravo države proizvodnje v zvezi s pravnim statusom območja proizvodnje v smislu:
- (a) pravic do rabe zemljišč;
 - (b) varstva okolja;
 - (c) pravil, povezanih z gozdovi, vključno z gospodarjenjem z gozdovi in ohranjanjem biotske raznovrstnosti, kadar so neposredno povezani s sečnjo lesa;
 - (d) pravice tretjih oseb;
 - (e) pravic delavcev;
 - (f) človekovih pravic, zaščitenih na podlagi mednarodnega prava;
 - (g) načela prostovoljnega soglasja po predhodnem obveščanju, tudi kot je določeno v Deklaraciji ZN o pravicah domorodnih ljudstev;
 - (h) davčnih, protikorupcijskih, trgovinskih in carinskih predpisov.

Člen 3
Prepoved

Zadevni primarni in drugi zadevni proizvodi se dajo na trg ali se omogoči njihova dostopnost na trgu ali se izvozijo le, če so izpolnjeni vsi naslednji pogoji:

- (a) ne povzročajo krčenja gozdov;
- (b) proizvedeni so bili v skladu z zadevno zakonodajo države proizvodnje ter
- (c) so zajeti v izjavi o potrebni skrbnosti.

Poglavje 2
Obveznosti gospodarskih subjektov in trgovcev

Člen 4
Obveznosti gospodarskih subjektov

1. Gospodarski subjekti pred dajanjem zadevnih proizvodov na trg ali pred njihovim izvozom ravnaajo s potrebno skrbnostjo v skladu s členom 8, da dokažejo skladnost zadevnih proizvodov s členom 3.

2. Gospodarski subjekti ne smejo dajati zadevnih proizvodov na trg ali jih izvažati brez predhodne predložitve izjave o potrebni skrbnosti. Gospodarski subjekti, ki so na podlagi ravnanja s potrebno skrbnostjo v skladu s členom 8 ugotovili, da so zadevni proizvodi skladni s členom 3, dajo pristojnim organom prek informacijskega sistema iz člena 33 na voljo izjavo o potrebni skrbnosti, preden dajo zadevne proizvode na trg ali jih izvozijo. Ta elektronsko dostopna in prenosljiva izjava o potrebni skrbnosti vsebuje informacije iz Priloge II za zadevne proizvode in izjavo gospodarskega subjekta, da je ravnal s potrebno skrbnostjo in da tveganje ni bilo ugotovljeno oziroma je bilo ugotovljeno zanemarljivo tveganje.
3. Ko gospodarski subjekt pristojnim organom da izjavo o potrebni skrbnosti, prevzame odgovornost za skladnost zadevnega proizvoda s členom 3. Gospodarski subjekti vodijo evidenco izjav o potrebni skrbnosti za obdobje petih let od datuma, ko je bila izjava predložena prek informacijskega sistema iz člena 33.
4. Gospodarski subjekti zadevnih proizvodov ne smejo dati na trg ali jih izvažati v enem ali več od naslednjih primerov:
 - (a) zadevni proizvodi so neskladni;

- (b) pri ravnanju s potrebno skrbnostjo je bilo ugotovljeno nezanemarljivo tveganje, da so zadevni proizvodi neskladni;
 - (c) gospodarski subjekt ni mogel izpolniti obveznosti iz odstavkov 1 in 2.
5. Gospodarski subjekti, ki pridobijo ustrezne nove informacije ali so seznanjeni s takimi informacijami, vključno z utemeljenimi pomisleki, ki kažejo na to, da zadevni proizvod, ki so ga dali na trg, predstavlja tveganje, da ni v skladu s to uredbo, morajo o tem nemudoma obvestiti pristojne organe držav članic, v katerih so dali zadevni proizvod na trg, ter trgovce, katerim so dobavili zadevni proizvod. V primeru izvoza morajo gospodarski subjekti o tem obvestiti pristojni organ države članice, ki je država proizvodnje.
6. Gospodarski subjekti morajo pristojnim organom nuditi vso potrebno pomoč za lažje izvajanje pregledov iz člena 18, vključno z dostopom do poslovnih prostorov in dajanjem na voljo dokumentacije in evidenc.
7. Gospodarski subjekti sporočijo gospodarskim subjektom in trgovcem nižje v dobavni verigi zadevnih proizvodov, ki so jih dali na trg ali izvozili, vse informacije, ki so potrebne za potrditev, da so ravnali s potrebno skrbnostjo in da tveganje ni bilo ugotovljeno oziroma je bilo ugotovljeno le zanemarljivo tveganje, vključno z referenčnimi številkami izjav o potrebni skrbnosti, povezanih s temi proizvodi.

8. Z odstopanjem od odstavka 1 tega člena so gospodarski subjekti, ki so MSP, izvzeti iz obveznosti ravnanja s potrebno skrbnostjo za zadevne proizvode, ki jih zadevni proizvodi vsebujejo ali so iz njih izdelani, ki so bili v skladu z odstavkom 1 tega člena že predmet ravnanja s potrebno skrbnostjo in za katere je bila že predložena izjava o potrebni skrbnosti v skladu s členom 33. V teh primerih gospodarski subjekti, ki so MSP, na zahtevo zagotovijo referenčno številko izjave o potrebni skrbnosti pristojnim organom. Glede delov zadevnih proizvodov, ki niso bili predmet ravnanja s potrebno skrbnostjo, gospodarski subjekti, ki so MSP, ravnaajo s potrebno skrbnostjo v skladu z odstavkom 1 tega člena.
9. Gospodarski subjekti, ki niso MSP, se lahko sklicujejo na izjave o potrebni skrbnosti, ki so bile že predložene v skladu s členom 33 šele potem, ko se prepričajo, da je bilo ravnanje s potrebno skrbnostjo v zvezi z zadevnimi proizvodi, ki jih zadevni proizvodi vsebujejo ali so iz njih izdelani, izvedeno v skladu z odstavkom 1 tega člena. Referenčne številke takih izjav o potrebni skrbnosti, ki so bile že predložene v skladu s členom 33, vključijo v izjave o potrebni skrbnosti, ki jih predložijo na podlagi odstavka 2 tega člena. Glede delov zadevnih proizvodov, ki niso predmet ravnanja s potrebno skrbnostjo, gospodarski subjekti, ki niso MSP, ravnaajo s potrebno skrbnostjo v skladu z odstavkom 1 tega člena.

10. Vsi gospodarski subjekti, ki se sklicujejo na izjavo o potrebni skrbnosti, ki je bila že predložena v skladu s členom 33, ohranijo odgovornost za skladnost zadevnih proizvodov s členom 3, vključno s tem, da pred dajanjem takih zadevnih proizvodov na trg ali njihovim izvozom tveganje ni bilo ugotovljeno oziroma je bilo ugotovljeno le zanemarljivo tveganje.

Člen 5

Obveznosti trgovcev

1. Trgovci, ki niso MSP, se obravnavajo kot gospodarski subjekti, ki niso MSP, zanje pa veljajo obveznosti in določbe členov 3, 4, 6, 8 do 13, člen 16(8) do (11) ter člen 18 v zvezi z zadevnimi primarnimi in drugimi zadevnimi proizvodi, dostopnost katerih omogočijo na trgu.
2. Trgovci, ki so MSP, omogočijo dostopnost zadevnih proizvodov na trgu le, če imajo informacije, zahtevane na podlagi odstavka 3.

3. Trgovci, ki so MSP, zbirajo in hranijo naslednje informacije v zvezi z zadevnimi proizvodi, dostopnost katerih nameravajo omogočiti na trgu:
 - (a) ime, registrirano trgovsko ime ali registrirano blagovno znamko, poštni naslov, elektronski naslov in, če je na voljo, spletni naslov gospodarskih subjektov ali trgovcev, ki so jim dobavili zadevne proizvode, ter referenčne številke izjav o potrebnih skrbnostih, povezane s temi proizvodi;
 - (b) ime, registrirano trgovsko ime ali registrirano blagovno znamko, poštni naslov, elektronski naslov in, če je na voljo, spletni naslov gospodarskih subjektov ali trgovcev, katerim so dobavili zadevne proizvode.
4. Trgovci, ki so MSP, hranijo informacije iz odstavka 3 vsaj pet let od datuma, ko je bila omogočena dostopnost na trgu, in jih na zahtevo predložijo pristojnim organom.
5. Trgovci, ki so MSP, ki pridobijo nove informacije ali so seznanjeni z novimi informacijami, vključno z utemeljenimi pomisleki, ki kažejo na obstoj tveganja, da zadevni proizvod, dostopnost katerega so omogočili na trgu, ni v skladu s to uredbo, morajo o tem nemudoma obvestiti pristojne organe držav članic, v katerih so omogočili dostopnost zadevnega proizvoda na trgu, ter trgovce, katerim so dobavili zadevni proizvod.

6. Trgovci morajo, ne glede na to ali so MSP ali ne, pristojnim organom nuditi vso potrebno pomoč za lažje izvajanje pregledov iz členov 18 in 19, vključno z dostopom do poslovnih prostorov in dajanjem na voljo dokumentacije in evidenc.

Člen 6

Pooblaščen zastopniki

1. Gospodarski subjekti ali trgovci lahko pooblastijo pooblaščenega zastopnika, da v njihovem imenu predloži izjavo o potrebni skrbnosti na podlagi člena 4(2). Gospodarski subjekt ali trgovec v tem primeru ohrani odgovornost za skladnost zadevnega proizvoda s členom 3.
2. Pooblaščen zastopnik pristojnim organom na zahtevo predloži kopijo pooblastila v enem od uradnih jezikov Unije in kopijo v uradnem jeziku države članice, v kateri se obravnava izjava o potrebni skrbnosti, če to ni mogoče, pa v angleščini.

3. Gospodarski subjekt, ki je fizična oseba ali mikropodjetje, lahko naslednji gospodarski subjekt ali trgovca nižje v dobavni verigi, ki ni fizična oseba ali mikropodjetje, pooblasti, da deluje kot pooblaščen zastopnik. Ta naslednji gospodarski subjekt ali trgovec nižje v dobavni verigi zadevnih proizvodov ne daje na trg ali omogoča dostopnosti zadevnih proizvodov na trgu ali jih ne izvaža, ne da bi predložil izjave o potrebni skrbnosti na podlagi člena 4(2) v imenu navedenega gospodarskega subjekta. V teh primerih gospodarski subjekt, ki je fizična oseba ali mikropodjetje, ohrani odgovornost za skladnost zadevnega proizvoda s členom 3, navedenemu naslednjemu gospodarskemu subjektu ali trgovcu nižje v dobavni verigi pa sporoči vse informacije, ki so potrebne za potrditev, da je bilo izvedeno ravnanje s potrebno skrbnostjo in da tveganje ni bilo ugotovljeno oziroma je bilo ugotovljeno le zanemarljivo tveganje.

Člen 7

Dajanje na trg s strani gospodarskih subjektov s sedežem v tretjih državah

Kadar fizična ali pravna oseba s sedežem zunaj Unije da na trg zadevne proizvode, se za gospodarski subjekt v smislu te uredbe šteje prva fizična ali pravna oseba s sedežem v Uniji, ki omogoči dostopnost na trgu teh zadevnih proizvodov.

Člen 8

Potrebna skrbnost

1. Gospodarski subjekti pred dajanjem zadevnih proizvodov na trg ali pred njihovim izvozom ravnaajo s potrebno skrbnostjo v zvezi z vsemi zadevnimi proizvodi, ki jih dobavlja vsak posamezni dobavitelj.

2. Potrebna skrbnost vključuje:
- (a) zbiranje informacij, podatkov in dokumentov, potrebnih za izpolnitev zahtev iz člena 9;
 - (b) ukrepe za oceno tveganja, kot je določeno v členu 10;
 - (c) ukrepe za zmanjšanje tveganja, kot je določeno v členu 11.

Člen 9

Zahteve glede informacij

1. Gospodarski subjekti zbirajo informacije, dokumente in podatke, ki izkazujejo, da so zadevni proizvodi skladni s členom 3. V te namene gospodarski subjekt zbira, organizira in hrani za obdobje petih let od dneva, ko so bili zadevni proizvodi dani na trg ali izvoženi, naslednje informacije, podprte z dokazi, v zvezi s posameznim zadevnim proizvodom:
- (a) opis, vključno s trgovskim imenom in vrsto zadevnih proizvodov ter, če gre za zadevne proizvode, ki vsebujejo les ali so bili proizvedeni iz lesa, splošnim imenom vrste in njihovim polnim znanstvenim imenom. Opis proizvoda vključuje seznam zadevnih primarnih ali drugih zadevnih proizvodov, ki jih vsebuje ali ki se uporabljajo za njegovo izdelavo;

- (b) količino zadevnih proizvodov; količina mora biti za zadevne proizvode, ki vstopajo na trg ali ga zapuščajo, izražena v kilogramih neto mase in, kadar je ustrezno, v dodatni enoti iz Priloge I k Uredbi Sveta (EGS) št. 2658/87¹ ob navedeni oznaki harmoniziranega sistema ali, v vseh drugih primerih, mora biti količina izražena v neto masi ali, kadar je ustrezno, neto prostornini ali številu enot; dodatna enota se uporablja, kadar je dosledno opredeljena za vse možne podštevilke v okviru oznake harmoniziranega sistema, navedene v izjavi o potrebni skrbnosti;
- (c) država proizvodnje in, kadar je ustrezno, njenih delov;
- (d) geolokacijo vseh zemljišč, na katerih so bili proizvedeni zadevni primarni proizvodi, ki jih zadevni proizvod vsebuje ali je bil iz njih proizveden, ter datum ali časovni razpon proizvodnje; kadar zadevni proizvod vsebuje zadevne primarne proizvode, proizvedene na različnih zemljiščih, ali je bil proizveden iz takih zadevnih primarnih proizvodov, se vključi geolokacija vseh različnih zemljišč; vsem zadevnim primarnim in drugim zadevnim proizvodom z zemljišč, na katerih je prišlo do kakršnega koli krčenja ali degradacije gozdov, se samodejno onemogoči, da bi bili dani na trg, bili dostopni na njem oziroma izvoženi; za zadevne proizvode, ki vsebujejo govedo ali so bili proizvedeni iz goveda, in za take zadevne proizvode, ki so bili krmljeni z zadevnimi proizvodi, se geolokacija nanaša na vse obrate, kjer je bilo govedo vzrejeno; za vse druge zadevne proizvode iz Priloge I se geolokacija nanaša na zemljišča;

¹ Uredba Sveta (EGS) št. 2658/87 z dne 23. julija 1987 o tarifni in statistični nomenklaturi ter skupni carinski tarifi (UL L 256, 7.9.1987, str. 1).

- (e) ime, poštni naslov in elektronski naslov vsakega podjetja ali osebe, ki jim je dobavila zadevne proizvode;
- (f) ime, poštni naslov in elektronski naslov vsakega podjetja, gospodarskega subjekta ali trgovca, ki so ji bili zadevni proizvodi dobavljeni;
- (g) dovolj prepričljive in preverljive informacije, da zadevni proizvodi ne povzročajo krčenja gozdov;
- (h) dovolj prepričljive in preverljive informacije, da so bili zadevni primarni proizvodi proizvedeni v skladu z zadevno zakonodajo države proizvodnje, vključno z vsemi dogovori, ki dajejo pravico do uporabe zadevnega območja za namene proizvodnje zadevnega primarnega proizvoda.

2. Gospodarski subjekt da na zahtevo pristojnim organom na voljo informacije, dokumente in podatke, zbrane na podlagi tega člena.

Člen 10
Ocena tveganja

1. Gospodarski subjekti preverijo in analizirajo informacije, zbrane v skladu s členom 9, in vso drugo zadevno dokumentacijo. Na podlagi teh informacij in dokumentacije gospodarski subjekti izvedejo oceno tveganja, da ugotovijo, ali obstaja tveganje, da so zadevni proizvodi, namenjeni dajanju na trg ali izvozu, neskladni. Gospodarski subjekti zadevnih proizvodov ne dajo na trg ali jih izvozijo, razen kadar se z oceno tveganja izkaže, da tveganje ni bilo ugotovljeno oziroma je bilo ugotovljeno le zanemarljivo tveganje, da so zadevni proizvodi neskladni.
2. Pri oceni tveganja se zlasti upoštevajo naslednja merila:
 - (a) dodelitev tveganja zadevni državi proizvodnje ali delom te države v skladu s členom 29;
 - (b) prisotnost gozdov v državi proizvodnje ali delih te države;
 - (c) prisotnost domorodnih ljudstev v državi proizvodnje ali delih te države;
 - (d) posvetovanje in sodelovanje v dobri veri z domorodnimi ljudstvi v državi proizvodnje ali delih te države;

- (e) obstoj ustrezno utemeljenih trditev domorodnih ljudstev, na podlagi objektivnih in preverljivih informacij, o uporabi ali lastništvu območja, ki se uporablja za proizvodnjo zadevnega primarnega proizvoda;
- (f) pojavnost krčenja ali degradacije gozdov v državi proizvodnje ali delih te države;
- (g) vir, zanesljivost, veljavnost in povezave do druge razpoložljive dokumentacije za informacije iz člena 9(1);
- (h) pomisleki v zvezi z državo proizvodnje in izvora ali delih te države, kot so stopnja korupcije, pojavnost ponarejanja dokumentov in podatkov, neizvrševanje zakonodaje, kršitve mednarodnega prava o človekovih pravicah, oboroženi spopadi ali sankcije, ki jih naloži Varnostni svet ZN ali Svet Evropske unije;
- (i) kompleksnost zadevne dobavne verige in faza predelave zadevnih proizvodov, zlasti težave pri povezovanju zadevnih proizvodov z zemljiščem, na katerem so bili proizvedeni zadevni primarni proizvodi;
- (j) tveganje izogibanja tej uredbi ali mešanja z zadevnimi proizvodi neznanega izvora ali proizvodi, proizvedenimi na območjih, kjer je prišlo ali prihaja do krčenja ali degradacije gozdov;

- (k) sklepi sestankov strokovnih skupin Komisije, ki podpirajo izvajanje te uredbe, objavljeni v registru strokovnih skupin Komisije;
 - (l) utemeljeni pomisleki, predloženi na podlagi člena 31, in informacije o preteklih neskladnostih gospodarskih subjektov ali trgovcev vzdolž zadevne dobavne verige s to uredbo;
 - (m) vse informacije, ki bi kazale na tveganje, da so zadevni proizvodi neskladni;
 - (n) dodatne informacije o skladnosti s to uredbo, ki lahko vključujejo informacije, pridobljene v okviru sistemov certificiranja ali drugih neodvisno preverjenih sistemov, vključno s prostovoljnimi shemami, ki jih Komisija priznava na podlagi člena 30(5) Direktive (EU) 2018/2001 Evropskega parlamenta in Sveta¹, pod pogojem, da informacije izpolnjujejo zahteve iz člena 9 te uredbe;
3. Za lesne proizvode, ki spadajo na področje uporabe Uredbe (ES) št. 2173/2005 in za katere velja veljavno dovoljenje FLEGT iz delujoče sheme izdajanja dovoljenj, se šteje, da so skladni s členom 3, točka (b), te uredbe.

¹ Direktiva (EU) 2018/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov (UL L 328, 21.12.2018, str. 82).

4. Gospodarski subjekti dokumentirajo in pregledajo ocene tveganja vsaj enkrat letno in jih na zahtevo dajo na voljo pristojnim organom. Gospodarski subjekti morajo biti sposobni izkazati, kako so bile zbrane informacije preverjene na podlagi meril za oceno tveganja iz odstavka 2 in kako so določili stopnjo tveganja.

Člen 11

Zmanjševanje tveganja

1. Razen kadar ocena tveganja, izvedena v skladu s členom 10, pokaže, da tveganje ni bilo ugotovljeno oziroma je bilo ugotovljeno zanemarljivo tveganje, da so zadevni proizvodi neskladni, gospodarski subjekt pred dajanjem zadevnih proizvodov na trg ali njihovim izvozom sprejme postopke in ukrepe za zmanjšanje tveganja, ustrezne za dosego stanja, ko tveganja ni ali je le zanemarljivo. Ti postopki in ukrepi lahko vključujejo karkoli od naslednjega:

- (a) zahtevo po dodatnih informacijah, podatkih ali dokumentih;
- (b) izvedbo neodvisnih raziskav ali revizij;
- (c) druge ukrepe v zvezi z zahtevami glede informacij iz člena 9.

Ti postopki in ukrepi lahko vključujejo tudi podporo pri zagotavljanju skladnosti s to uredbo s strani dobaviteljev navedenega gospodarskega subjekta, zlasti malih kmetov, in sicer s krepitvijo zmogljivosti in naložbami.

2. Gospodarski subjekti imajo vzpostavljene ustrezne in sorazmerne politike, kontrole in postopke za zmanjševanje in učinkovito obvladovanje ugotovljenih tveganj za neskladnost zadevnih proizvodov. Te politike, kontrole in postopki zajemajo:
 - (a) vzorčne prakse obvladovanja tveganja, poročanje, vodenje evidenc, notranjo kontrolo in upravljanje skladnosti, vključno z imenovanjem pooblaščenca za skladnost na vodstveni ravni za gospodarske subjekte, ki niso MSP;
 - (b) neodvisno revizijsko funkcijo za preverjanje notranjih politik, kontrol in postopkov iz točke (a) za vse gospodarske subjekte, ki niso MSP.
3. Gospodarski subjekti odločitve o postopkih in ukrepih za zmanjšanje tveganja dokumentirajo, pregledajo vsaj enkrat letno in na zahtevo dajo na voljo pristojnim organom. Gospodarski subjekti morajo biti sposobni izkazati, kako so bile sprejete odločitve o postopkih in ukrepih za zmanjšanje tveganja.

Člen 12

Vzpostavitev in vzdrževanje sistemov potrebne skrbnosti, poročanje in vodenje evidenc

1. Gospodarski subjekti za ravnanje s potrebno skrbnostjo v skladu s členom 8 vzpostavijo in posodablajo okvir postopkov in ukrepov za zagotovitev, da so zadevni proizvodi, ki jih dajo na trg ali izvozijo, skladni s členom 3 (v nadaljnjem besedilu: sistem potrebne skrbnosti).

2. Gospodarski subjekti pregledajo sistem potrebne skrbnosti vsaj enkrat letno. Kadar se gospodarski subjekti seznani z novim razvojem dogodkov, ki lahko vpliva na izvajanje sistema potrebne skrbnosti, posodobijo sistem potrebne skrbnosti, da upošteva ta razvoj dogodkov. Gospodarski subjekti morajo evidenco teh posodobitev v svojih sistemih potrebne skrbnosti hraniti pet let.
3. Gospodarski subjekti, ki ne spadajo v kategorije MSP, tudi mikropodjetij, ali fizičnih oseb, vsako leto na čim širši ravni, tudi na spletu, javno poročajo o svojem sistemu potrebne skrbnosti, vključno z ukrepi, ki so jih sprejeli za izpolnjevanje svojih obveznosti iz člena 8. Gospodarski subjekti, ki spadajo tudi na področje uporabe drugih pravnih aktov Unije, ki določajo zahteve glede potrebne skrbnosti v vrednostni verigi, lahko izpolnijo svoje obveznosti poročanja iz tega odstavka tako, da pri poročanju v okviru drugih pravnih aktov Unije vključijo zahtevane informacije.
4. Brez poseganja v zakonodajo Unije o varstvu podatkov poročanje iz odstavka 3 vključuje naslednje informacije o zadevnih primarnih in drugih zadevnih proizvodih:
 - (a) povzetek informacij iz člena 9(1), točke (a), (b) in (c);
 - (b) ugotovitve ocene tveganja, izvedene na podlagi člena 10), in ukrepov, sprejetih na podlagi člena 11, ter opis informacij in dokazov, ki so bili pridobljeni in uporabljeni za oceno tveganja;

- (c) kadar je to ustrezno, opis procesa posvetovanja z domorodnimi ljudstvi, lokalnimi skupnostmi in drugimi imetniki običajnih pravic do zemljiške posesti ali organizacijami civilne družbe, ki so prisotni na območju, kjer se proizvajajo zadevni primarni in drugi zadevni proizvodi.
5. Gospodarski subjekti vsaj pet let hranijo vso dokumentacijo v zvezi s potrebno skrbnostjo, kot so vse evidence, ukrepi in postopki na podlagi člena 8. To dokumentacijo na zahtevo dajo na voljo pristojnim organom.

Člen 13

Poenostavljena potrebna skrbnost

1. Pri dajanju zadevnih proizvodov na trg ali njihovem izvozu gospodarskim subjektom ni treba izpolnjevati obveznosti iz členov 10 in 11, kadar lahko na podlagi ocene kompleksnosti zadevne dobavne verige in tveganja izogibanja ali tveganja mešanja s proizvodi neznanega porekla ali porekla iz držav ali delov držav z visokim ali standardnim tveganjem zagotovijo, da so bili vsi zadevni primarni in drugi zadevni proizvodi proizvedeni v državah ali delih držav, ki so bile v skladu s členom 29 razvrščene kot države z nizkim tveganjem. V teh primerih gospodarski subjekt pristojnemu organu na zahtevo da na voljo ustrezno dokumentacijo o zanemarljivem tveganju izogibanja ali mešanja s proizvodi neznanega porekla ali porekla iz držav ali delov držav z visokim ali standardnim tveganjem.

2. Ne glede na odstavek 1 tega člena, če gospodarski subjekt pridobi kakršne koli relevantne informacije, vključno s tistimi, pridobljenimi na podlagi ocene, izvedene na podlagi odstavka 1 tega člena, in vključno z utemeljenimi pomisleki, predloženimi na podlagi člena 31, ali je seznanjen s takimi informacijami, ki kažejo na tveganje, da zadevni proizvodi niso skladni s to uredbo ali da gre za izogibanje tej uredbi, gospodarski subjekt izpolni vse obveznosti iz členov 10 in 11 in pristojnemu organu nemudoma sporoči vse relevantne informacije.
3. Kadar je pristojni organ seznanjen s kakršnimi koli informacijami, ki bi kazale na tveganje izogibanja tej uredbi, vključno v primerih, ko se zadevni primarni ali drugi zadevni proizvodi proizvajajo v državi s standardnim ali visokim tveganjem ali delu te države in se nato predelajo v državi z nizkim tveganjem ali delu te države, iz katere so dani na trg ali ga zapustijo, pristojni organ nemudoma postopa v skladu s členom 17(1) in po potrebi sprejme začasne ukrepe v skladu s členom 23.

Poglavje 3

Obveznosti držav članic in njihovih pristojnih organov

Člen 14

Pristojni organi

1. Države članice imenujejo enega ali več pristojnih organov, odgovornih za izpolnjevanje obveznosti, ki izhajajo iz te uredbe.
2. Države članice najpozneje ... [šest mesecev po datumu začetka veljavnosti te uredbe] Komisiji sporočijo nazive, naslove in kontaktne podatke pristojnih organov iz odstavka 1. Države članice brez nepotrebnega odlašanja obvestijo Komisijo o kakršnih koli spremembah teh podatkov.
3. Komisija brez nepotrebnega odlašanja na svojem spletnem mestu javno objavi seznam pristojnih organov. Komisija seznam redno posodablja na podlagi posodobitev, ki jih prejme od držav članic.
4. Države članice zagotovijo, da imajo pristojni organi ustrezna pooblastila, funkcionalno neodvisnost in sredstva za izpolnjevanje obveznosti iz tega poglavja.

Člen 15

Tehnična pomoč, navodila in izmenjava informacij

1. Brez poseganja v obveznost gospodarskih subjektov, da ravnajo s potrebno skrbnostjo, kot je določeno v členu 8, lahko države članice gospodarskim subjektom zagotovijo tehnično in drugo pomoč ter navodila. Komisija lahko v sodelovanju z državami članicami po potrebi zagotovi tudi navodila za gospodarske subjekte in pristojne organe. Pri tehnični in drugi pomoči ter v navodilih se upošteva položaj MSP, vključno z mikropodjetji in fizičnimi osebami, da se olajša skladnost s to uredbo, tudi kar zadeva pretvorbo podatkov iz zadevnih sistemov za določitev geolokacije v informacijskem sistemu iz člena 33. Upošteva tudi ustrezne veljavne in prihodnje pravne akte Unije, v katerih so določene obveznosti potrebne skrbnosti.
2. Države članice olajšajo izmenjavo in širjenje zadevnih informacij – zlasti za to, da gospodarskim subjektom pomagajo pri oceni tveganja, kot je določeno v členu 10 – in informacij o dobrih praksah v zvezi z izvajanjem te uredbe.
3. Pristojni organi in Komisija stalno spremljajo informacije o vseh pomembnih spremembah v vzorcu trgovanja z zadevnimi izdelki, ki lahko privedejo do izogibanja tej uredbi, in jih izmenjujejo.

4. Pomoč se zagotovi na način, ki ne ogroža neodvisnosti, pravnih obveznosti ali odgovornosti pristojnih organov pri izvrševanju te uredbe.
5. Komisija lahko olajša usklajeno izvajanje te uredbe z izdajanjem ustreznih smernic in spodbujanjem ustrezne izmenjave informacij, usklajevanja in sodelovanja med pristojnimi organi, med pristojnimi organi in carinskimi organi ter med pristojnimi organi in Komisijo.

Člen 16

Obveznost izvajanja pregledov

1. Pristojni organi izvajajo preglede na svojem ozemlju, da ugotovijo, ali so gospodarski subjekti in trgovci s sedežem v Uniji skladni s to uredbo. Pristojni organi izvajajo preglede na svojem ozemlju, da ugotovijo, ali so zadevni proizvodi, ki jih gospodarski subjekt ali trgovec daje na trg ali namerava dati na trg, omogoča njihovo dostopnost ali namerava omogočati njihovo dostopnost na trgu ali izvaža ali namerava izvažati, skladni s to uredbo.
2. Pregledi iz odstavka 1 tega člena se izvajajo v skladu s členoma 18 in 19.

3. Pristojni organi uporabijo pristop, ki temelji na oceni tveganja, da ugotovijo, katere preglede je treba izvesti. Merila tveganja se določijo na podlagi analize tveganja neskladnosti s to uredbo, pri čemer se upoštevajo zlasti zadevni primarni proizvodi, kompleksnost in dolžina dobavnih verig, tudi kadar je vključeno mešanje zadevnih proizvodov, ter faza obdelave zadevnega proizvoda, vprašanje, ali zadevna zemljišča mejijo na gozdove, določitev stopnje tveganja za države ali dele držav v skladu s členom 29, pri čemer se posebna pozornost nameni razmeram v državah ali delih držav, ki so razvrščene kot države z visokim tveganjem, pretekla neskladnost gospodarskih subjektov ali trgovcev s to uredbo, tveganje izogibanja in vse druge ustrezne informacije. Analiza tveganja temelji na informacijah iz členov 9 in 10 ter lahko temelji na informacijah iz informacijskega sistema iz člena 33 in je lahko podprta z drugimi ustreznimi viri, kot so podatki o spremljanju, profili tveganja, ki jih oblikujejo mednarodne organizacije, utemeljeni pomisleki, predloženi na podlagi člena 31, ali sklepi s sestankov skupine strokovnjakov Komisije.
4. Kadar je ustrezno, Komisija pripravi ter redno pregleduje in posodablja okvirna merila tveganja na ravni Unije v skladu z odstavkom 3 ter jih sporoča pristojnim organom.

5. Za izvajanje pregledov iz odstavka 1 pristojni organi pripravijo letne načrte, ki vključujejo vsaj naslednje:
- (a) nacionalna merila tveganja, pripravljena v skladu z odstavkom 3, na podlagi katerih se ugotavlja katere preglede je treba izvesti in ki temeljijo na okvirnih merilih tveganja na ravni Unije, ki jih določi Komisija v skladu z odstavkom 4 in sistematično vključujejo merila tveganja v zvezi z državami ali deli držav, ki so razvrščene kot države z visokim tveganjem;
 - (b) izbiro gospodarskih subjektov in trgovcev, ki jih je treba pregledati; ta izbor temelji na podlagi nacionalnih meril tveganja iz točke (a), med drugim z uporabo informacij iz informacijskega sistema iz člena 33 in tehnik elektronske obdelave podatkov; pristojni organi lahko za vsak gospodarski subjekt ali vsakega trgovca, ki ga je treba pregledati, določijo posebne izjave o potrebni skrbnosti, ki jih je treba pregledati.
6. Pristojni organi letni pregled načrtov sistematično pripravljajo na podlagi rezultatov pregledov in izkušenj pri izvajanju načrtov iz odstavka 5, da se izboljša njihova učinkovitost.

7. Pristojni organi o svojih načrtih pregledov in njihovih posodobitvah obvestijo druge pristojne organe in Komisijo. Pristojni organi izmenjujejo informacije o oblikovanju in uporabi meril tveganja iz odstavka 5 ter jih usklajujejo s pristojnimi organi drugih držav članic in Komisijo, da bi izboljšali učinkovitost izvrševanja te uredbe.
8. Vsaka država članica zagotovi, da letni pregledi, ki jih izvajajo njeni pristojni organi na podlagi odstavka 1 tega člena, zajemajo vsaj 3 % gospodarskih subjektov, ki dajejo na trg, omogočajo dostopnost na trgu ali izvažajo zadevne proizvode, ki vsebujejo zadevne primarne proizvode ali so bili izdelani iz zadevnih primarnih proizvodov, proizvedenih v državi proizvodnje ali delih te države, ki je v skladu s členom 29 razvrščena kot država s standardnim tveganjem.
9. Vsaka država članica zagotovi, da letni pregledi, ki jih izvajajo njeni pristojni organi na podlagi odstavka 1 tega člena, zajemajo vsaj 9 % gospodarskih subjektov, ki dajejo na trg, omogočajo dostopnost na trgu ali izvažajo zadevne proizvode, ki vsebujejo zadevne primarne proizvode ali so bili izdelani iz njih, ter 9 % količine vsakega od zadevnih proizvodov, ki vsebujejo zadevne primarne proizvode ali so bili izdelani iz zadevnih primarnih proizvodov, proizvedenih v državi ali delih države, ki je v skladu s členom 29 razvrščena kot država z visokim tveganjem.

10. Vsaka država članica zagotovi, da letni pregledi, ki jih izvajajo njeni pristojni organi na podlagi odstavka 1 tega člena, zajemajo vsaj 1 % gospodarskih subjektov, ki dajejo na trg, omogočajo dostopnost na trgu ali izvažajo zadevne proizvode, ki vsebujejo zadevne primarne proizvode ali so bili izdelani iz zadevnih primarnih proizvodov, proizvedenih v državi ali delih države, ki je v skladu s členom 29 razvrščena kot država z nizkim tveganjem.
11. Količinsko opredeljeni cilji pregledov, ki jih morajo izvajati pristojni organi, se dosežejo ločeno za vsak zadevni primarni proizvod. Količinsko opredeljeni cilji se izračunajo glede na skupno število gospodarskih subjektov, ki so v predhodnem letu dali na trg, omogočili njihovo dostopnost na trgu ali izvozili zadevne proizvode, in glede na količino, kadar je ustrezno. Za gospodarske subjekte se šteje, da so bili pregledani, če je pristojni organ preveril ustrezne elemente iz člena 18(1), točki (a) in (b).
12. Brez poseganja v preglede, načrtovane vnaprej na podlagi odstavka 5 tega člena, pristojni organi izvajajo preglede iz odstavka 1 tega člena, kadar pridobijo zadevne informacije o morebitnem primeru neskladnosti s to uredbo ali so z njimi seznanjeni, tudi na podlagi utemeljenih pomislekov tretjih oseb iz člena 31.

13. Pregledi se izvedejo brez predhodnega opozorila gospodarskega subjekta ali trgovca, razen kadar je predhodno obvestilo gospodarskega subjekta ali trgovca potrebno za zagotovitev učinkovitosti pregledov.
14. Pristojni organi vodijo evidence o pregledih, v katerih so navedeni zlasti njihova narava in rezultati, ter o ukrepih, sprejetih v primeru neskladnosti. Evidenca vseh pregledov se hrani najmanj deset let.
15. Evidence o pregledih, izvedenih na podlagi te uredbe, ter poročila o njihovih rezultatih so informacije o okolju za namene Direktive 2003/4/ES Evropskega parlamenta in Sveta¹ in se dajo na voljo na zahtevo.

Člen 17

Zadevni proizvodi, pri katerih je potrebno takojšnje ukrepanje

1. Pristojni organi opredelijo primere, ko zadevni proizvodi predstavljajo tako veliko tveganje neskladnosti s členom 3, da je potrebno takojšnje ukrepanje, preden se ti zadevni proizvodi dajo na trg ali se omogoči njihova dostopnost na trgu ali se izvozijo. Pristojni organi tovrstne opredeljene primere evidentirajo v informacijskem sistemu iz člena 33.

¹ Direktiva 2003/4/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. januarja 2003 o dostopu javnosti do informacij o okolju in o razveljavitvi Direktive Sveta 90/313/EGS (UL L 41, 14.2.2003, str. 26).

2. Kadar pristojni organi opredelijo primere iz odstavka 1 tega člena, tudi tiste, v katerih predloži gospodarski subjekt izjavo o potrebni skrbnosti v zvezi s temi zadevnimi proizvodi, informacijski sistem iz člena 33 ugotovi visoko tveganje neskladnosti s členom 3 in obvesti pristojne organe, ki:
- (a) sprejmejo takojšnje začasne ukrepe na podlagi člena 23 za zadržanje dajanja teh zadevnih proizvodov na trg ali omogočanja njihove dostopnosti na trgu ali
 - (b) v primeru zadevnih proizvodov, ki vstopajo na trg Unije ali ga zapuščajo, po vzpostavitvi elektronskega vmesnika iz člena 28(1), od carinskih organov zahtevajo, da na podlagi člena 26(7) zadržijo sprostitev v prosti promet ali izvoz.
3. Zadržanja iz odstavka 2 tega člena se končajo v treh delovnih dneh ali, kadar gre za pokvarljive zadevne proizvode, v 72 urah od trenutka, ko je bilo v informacijskem sistemu iz člena 33 ugotovljeno visoko tveganje neskladnosti. Kadar pristojni organi na podlagi rezultatov pregledov, izvedenih v navedenem obdobju, ugotovijo, da potrebujejo dodaten čas za ugotovitev, ali je zadevni proizvod skladen s členom 3, podaljšajo obdobje zadržanja za dodatne tri delovne dni, in sicer z dodatnimi začasnimi ukrepi, sprejetimi na podlagi člena 23, ali v primeru zadevnih proizvodov, ki vstopajo na trg ali ga zapuščajo, z uradnim obvestilom carinskemu organu o potrebi po ohranitvi zadržanja na podlagi člena 26(7).

Člen 18

Pregledi gospodarskih subjektov in trgovcev, ki niso MSP

1. Pregledi gospodarskih subjektov in trgovcev, ki niso MSP, vključujejo:
 - (a) pregled njihovega sistema potrebne skrbnosti, vključno s postopki za ocenjevanje in zmanjševanje tveganja, ter dokumentacije in evidenc, ki izkazujejo pravilno delovanje sistema potrebne skrbnosti;
 - (b) pregled dokumentacije in evidenc, ki izkazujejo skladnost posameznega zadevnega proizvoda, ki ga gospodarski subjekt daje na trg, ga namerava dati na trg ali ga namerava izvažati ali trgovec, ki ni MSP, omogoča njegovo dostopnost na trgu ali namerava omogočati njegovo dostopnost na trgu, s to uredbo, kadar je ustrezno, vključno z ukrepi za zmanjšanje tveganja, ter pregled ustreznih izjav o potrebni skrbnosti.
2. Pregledi gospodarskih subjektov in trgovcev, ki niso MSP, lahko, kadar je ustrezno – zlasti če se pri pregledih iz odstavka 1 pojavijo vprašanja – vključujejo tudi:
 - (a) pregled zadevnih primarnih ali drugih zadevnih proizvodov na kraju samem, da se ugotovi njihova usklajenost z dokumentacijo, uporabljeno za izvajanje potrebne skrbnosti;
 - (b) pregled popravnih ukrepov, sprejetih na podlagi člena 24;

- (c) vsa tehnična in znanstvena sredstva, ustrezna za določitev vrst ali natančnega kraja proizvodnje zadevnega primarnega ali drugega zadevnega proizvoda, vključno z anatomsko ali kemijsko analizo ali analizo DNK;
- (d) vsa tehnična in znanstvena sredstva, ustrezna za ugotovitev, ali zadevni proizvodi ne povzročajo krčenja gozdov, vključno s podatki, pridobljenimi z opazovanjem Zemlje, kot so podatki, ki izhajajo iz programa in orodij Copernicus, ali podatki iz drugih javno ali zasebno dostopnih zadevnih virov, ter
- (e) nenapovedane preglede, vključno z revizijami na terenu, kadar je ustrezno, tudi v tretjih državah, pod pogojem, da se te tretje države strinjajo, s sodelovanjem z upravnimi organi teh tretjih držav.

Člen 19

Pregledi trgovcev, ki so MSP

1. Pregledi trgovcev, ki so MSP, vključujejo pregled dokumentacije in evidenc, ki izkazujejo skladnost s členom 5(2), (3) in (4).
2. Pregledi trgovcev, ki so MSP, lahko, kadar je ustrezno – zlasti kadar se pri pregledih iz odstavka 1 pojavijo vprašanja – vključujejo tudi nenapovedane preglede, vključno z revizijami na terenu.

Člen 20

Kritje stroškov pristojnih organov

1. Države članice lahko svoje pristojne organe pooblastijo, da pri gospodarskih subjektih ali trgovcih izterjajo skupne stroške svojih dejavnosti v zvezi s primeri neskladnosti.
2. Stroški iz odstavka 1 lahko vključujejo stroške izvedbe preizkusov, shranjevanja in dejavnosti v zvezi z zadevnimi proizvodi, za katere je bilo ugotovljeno, da so neskladni proizvodi, in v zvezi s katerimi je treba sprejeti popravne ukrepe, preden se ti zadevni proizvodi sprostijo v prosti promet, dajo na trg ali izvozijo.

Člen 21

Sodelovanje in izmenjava informacij

1. Pristojni organi sodelujejo med seboj in s carinskimi organi svoje države članice, s pristojnimi organi in carinskimi organi drugih držav članic, s Komisijo in po potrebi z upravnimi organi tretjih držav, da se zagotovi skladnost s to uredbo, tudi kar zadeva izvajanje revizij na terenu.
2. Pristojni organi s Komisijo sklenejo upravne dogovore o posredovanju informacij o preiskavah in izvajanju preiskav.

3. Pristojni organi izmenjujejo informacije, potrebne za izvrševanje te uredbe, tudi prek informacijskega sistema iz člena 33. To vključuje zagotavljanje dostopa do informacij o gospodarskih subjektih in trgovcih, vključno z izjavami o potrebni skrbnosti, ter naravi in rezultatih izvedenih pregledov, ter izmenjavo informacij s pristojnimi organi drugih držav članic, da se olajša izvrševanje te uredbe.
4. Pristojni organi nemudoma opozorijo pristojne organe drugih držav članic in Komisijo, kadar odkrijejo kakršne koli morebitne neskladnosti s to uredbo in resne pomanjkljivosti, ki bi lahko prizadele več kot eno državo članico. Pristojni organi zlasti obvestijo pristojne organe drugih držav članic, kadar odkrijejo zadevni proizvod na trgu, za katerega menijo, da ni skladen proizvod, da se omogoči umik ali odpoklic takega proizvoda iz prodaje v vseh državah članicah.
5. Države članice pristojnemu organu na njegovo zahtevo zagotovijo informacije, potrebne za zagotovitev skladnosti s to uredbo.

Člen 22
Poročanje

1. Države članice najpozneje do 30. aprila vsako leto javnosti in Komisiji dajo na voljo informacije o uporabi te uredbe v predhodnem koledarskem letu. Te informacije vključujejo:
 - (a) načrte pregledov in merila tveganja, na katerih ti načrti temeljijo;
 - (b) število in rezultate pregledov, izvedenih pri gospodarskih subjektih, trgovcih, ki niso MSP, in drugih trgovcih glede na skupno število gospodarskih subjektov, trgovcev, ki niso MSP, in drugih trgovcev, vključno z vrstami ugotovljenih neskladnosti;
 - (c) količino pregledanih zadevnih proizvodov glede na skupno količino zadevnih proizvodov, danih na trg ali izvoženih, in države proizvodnje; količina mora biti za zadevne proizvode, ki vstopajo na trg ali ga zapuščajo, izražena v kilogramih neto mase in, kadar je ustrezno, v dodatni enoti iz Priloge I k Uredbi Sveta (EGS) št. 2658/87 ob navedeni oznaki harmoniziranega sistema ali, v vseh drugih primerih, mora biti količina izražena v neto masi ali, kadar je ustrezno, neto prostornini ali številu enot; dodatna enota se uporablja, kadar je dosledno opredeljena za vse možne podštevilke v okviru oznake harmoniziranega sistema, navedene v izjavi o potrebni skrbnosti;

- (d) v primerih neskladnosti popravni ukrep, sprejet v skladu s členom 24, in kazni, naložene v skladu s členom 25;
 - (e) odstotek pregledov, izvedenih s predhodnimi opozorili na podlagi člena 16(13), katerih uporabo pristojni organi utemeljijo v svojih poročilih o pregledu.
2. Vsako leto do 30. oktobra službe Komisije na podlagi podatkov, ki jih predložijo države članice na podlagi odstavka 1 javno objavijo pregled uporabe te uredbe na ravni Unije.

Člen 23

Začasni ukrepi

Države članice svojim pristojnim organom omogočijo, da sprejmejo takojšnje začasne ukrepe, vključno z zasegom zadevnih primarnih ali drugih zadevnih proizvodov ali zadržanjem dajanja zadevnih primarnih in drugih zadevnih proizvodov na trg ali omogočanja njihove dostopnosti na trgu ali njihovega izvoza, kadar se odkrijejo morebitne neskladnosti s to uredbo na podlagi katere koli od naslednjih možnosti:

- (a) preučitve dokazov ali drugih ustreznih informacij, vključno z informacijami, izmenjanimi na podlagi člena 21, ali utemeljenih pomislekov, predloženih na podlagi člena 31;
- (b) pregledov iz členov 18 in 19;
- (c) ugotovitev tveganja v informacijskem sistemu iz člena 33.

Države članice, kadar je potrebno, o teh ukrepih nemudoma obvestijo Komisijo in pristojne organe drugih držav članic.

Člen 24

Popravni ukrepi v primeru neskladnosti

1. Kadar pristojni organi ugotovijo, da gospodarski subjekt ali trgovec ne ravna skladno s to uredbo ali da je zadevni proizvod, ki se da na trg ali se omogoči njegova dostopnost na trgu ali se izvozi, neskladen, brez poseganja v člen 25 od zadevnega gospodarskega subjekta ali trgovca brez odlašanja zahtevajo, da sprejme ustrezne in sorazmerne popravne ukrepe za odpravo neskladnosti v določenem in razumnem roku.
2. Popravni ukrepi, ki jih mora gospodarski subjekt ali trgovec sprejeti, za namene odstavka 1 po potrebi vključujejo vsaj enega od naslednjih ukrepov:
 - (a) odpravo vseh formalnih neskladnosti, zlasti z zahtevami iz poglavja 2;
 - (b) preprečitev dajanja zadevnega proizvoda na trg, omogočanja njegove dostopnosti na trgu ali njegovega izvoza;
 - (c) takojšen umik ali odpoklic zadevnega proizvoda;

- (d) doniranje zadevnega proizvoda v dobrodelne namene ali namene v javnem interesu ali, če to ni mogoče, njegovo odstranitev v skladu s pravom Unije o ravnanju z odpadki.
3. Ne glede na popravne ukrepe, sprejete na podlagi odstavka 2, gospodarski subjekt ali trgovec odpravi vse pomanjkljivosti v sistemu potrebne skrbnosti, da bi preprečil tveganje nadaljnje neskladnosti s to uredbo.
4. Če gospodarski subjekt ali trgovec ne sprejme popravnih ukrepov iz odstavka 2 v roku, ki ga določi pristojni organ na podlagi odstavka 1, ali kadar se neskladnost iz odstavka 1 nadaljuje, pristojni organi po izteku tega roka zagotovijo uporabo zahtevanega popravnega ukrepa iz odstavka 2 z vsemi sredstvi, ki so jim na voljo na podlagi prava zadevne države članice.

Člen 25

Kazni

1. Brez poseganja v obveznosti držav članic iz Direktive 2008/99/ES Evropskega parlamenta in Sveta¹ države članice določijo pravila o kaznih, ki se uporabljajo za kršitve te uredbe s strani gospodarskih subjektov in trgovcev, ter sprejmejo vse potrebne ukrepe za zagotovitev njihovega izvajanja. Države članice o navedenih pravilih in ukrepih uradno obvestijo Komisijo in jo brez odlašanja uradno obvestijo o vsakršni naknadni spremembi, ki nanje vpliva.

¹ Direktiva 2008/99/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. novembra 2008 o kazensko-pravnem varstvu okolja (UL L 328, 6.12.2008, str. 28).

2. Kazni iz odstavka 1 morajo biti učinkovite, sorazmerne in odvračilne. Navedene kazni vključujejo:

- (a) denarne kazni v sorazmerju z okoljsko škodo in vrednostjo zadevnih primarnih ali drugih zadevnih proizvodov, pri čemer se višina teh kazni izračuna tako, da se zagotovi, da se odgovornim osebam s temi kaznimi učinkovito odvzamejo gospodarske koristi, pridobljene s kršitvami, višina teh kazni pa se postopoma zvišuje za ponavljajoče se kršitve; za pravne osebe je najvišji znesek take globe najmanj 4 % skupnega letnega prometa gospodarskega subjekta ali trgovca v Uniji v poslovnem letu pred odločitvijo o naložitvi globe, izračunanega v skladu z izračunom skupnega prometa podjetij iz člena 5(1) Uredbe Sveta (ES) št. 139/2004¹, in se, kadar je potrebno, poveča, da preseže morebitno pridobljeno gospodarsko korist;

¹ Uredba Sveta (ES) št. 139/2004 z dne 20. januarja 2004 o nadzoru koncentracij podjetij (Uredba ES o združitvah) (UL L 24, 29.1.2004, str. 1).

- (b) zaseg zadevnih proizvodov gospodarskemu subjektu in/ali trgovcu;
- (c) zaseg prihodkov, ki jih je gospodarski subjekt in/ali trgovec pridobil s poslom z zadevnimi proizvodi;
- (d) začasno izključitev za največ 12 mesecev iz postopkov javnega naročanja in začasno onemogočanje dostopa do javnih sredstev, tudi postopkov javnega naročanja, nepovratnih sredstev in koncesij;
- (e) v primeru resne kršitve ali ponavljajočih se kršitev začasno prepoved dajanja zadevnih primarnih in drugih zadevnih proizvodov na trg, omogočanja njihove dostopnosti na trgu ali njihovega izvoza;
- (f) v primeru resne kršitve ali ponavljajočih se kršitev prepoved uporabe poenostavljene potrebne skrbnosti iz člena 13.

3. Države članice uradno obvestijo Komisijo o pravnomočnih sodbah zaradi kršitev te uredbe zoper pravne osebe in o kaznih, ki so jim bile naložene, v 30 dneh od datuma pravnomočnosti sodbe, pri čemer ustrezno upoštevajo zadevna pravila o varstvu podatkov. Komisija na svoji spletni strani objavi seznam teh sodb, ki vsebuje naslednje elemente:

- (a) ime pravne osebe;
- (b) datum pravnomočne sodbe;

- (c) povzetek dejavnosti, v zvezi s katerimi je bilo ugotovljeno, da je pravna oseba kršila to uredbo, ter
- (d) naravo naložene kazni in njen znesek, kadar je kazen finančna.

Poglavje 4

Postopki za zadevne proizvode, ki vstopajo na trg unije ali ga zapuščajo

Člen 26

Kontrole

1. Za zadevne proizvode, dane v carinski postopek sprostitve v prosti promet ali izvoza, veljajo kontrole in ukrepi, določeni v tem poglavju. Uporaba tega poglavja ne posega v druge določbe te uredbe in druge pravne akte Unije, ki ureja sprostitev blaga v prosti promet ali izvoz blaga, zlasti Uredbo (EU) št. 952/2013 ter njegove člene 46, 47, 134 in 267. Vendar se Poglavje VII Uredbe (EU) 2019/1020 ne uporablja za nadzor zadevnih proizvodov, ki vstopajo na trg, kolikor to zadeva uporabo in izvrševanje te uredbe.

2. Pristojni organi so odgovorni za splošno izvrševanje te uredbe v zvezi z zadevnim proizvodom, ki vstopa na trg ali ga zapušča. Pristojni organi so zlasti odgovorni, da v skladu s členom 16 na podlagi pristopa, ki temelji na oceni tveganja, opredelijo preglede, ki se bodo izvajali, ter s pregledi iz člena 16 ugotovijo, ali je vsak zadevni proizvod skladen s členom 3. Pristojni organi izvajajo te naloge v skladu z zadevnimi določbami poglavja 3.
3. Brez poseganja v odstavek 2 tega člena carinski organi izvajajo kontrole carinskih deklaracij, vloženih v zvezi z zadevnimi proizvodi, ki vstopajo na trg ali ga zapuščajo, v skladu s členoma 46 in 48 Uredbe (EU) št. 952/2013. Take kontrole temeljijo predvsem na analizi tveganja, kot je določeno v členu 46(2) Uredbe (EU) št. 952/2013.

4. Referenčna številka izjave o potrebni skrbnosti se da na voljo carinskim organom, preden se zadevni proizvod, ki vstopa na trg ali ga zapušča, sprosti v prosti promet ali izvozi. V ta namen oseba, ki vloži carinsko deklaracijo za sprostitev v prosti promet ali izvoz zadevnega proizvoda, carinskim organom da na voljo referenčno številko izjave o potrebni skrbnosti, ki jo informacijski sistem iz člena 33 dodeli v zvezi s takim zadevnim proizvodom, razen kadar je izjava o potrebni skrbnosti na voljo prek elektronskega vmesnika iz člena 28(2).
5. Za namene upoštevanja skladnosti s to uredbo pri omogočanju sprostitev zadevnega proizvoda v prosti promet ali izvoz velja naslednje:
- (a) dokler elektronski vmesnik iz člena 28(1) ni vzpostavljen, se odstavki 6 do 9 tega člena ne uporabljajo, carinski organi pa si izmenjujejo informacije in sodelujejo s pristojnimi organi v skladu s členom 27 ter, kadar je potrebno, upoštevajo to izmenjavo informacij in sodelovanje pri omogočanju sprostitev zadevnih proizvodov v prosti promet ali izvoza;
 - (b) po vzpostavitvi elektronskega vmesnika iz člena 28(1) se uporabljajo odstavki 6 do 9 tega člena, uradna obvestila in zahtevki iz odstavkov 6 do 9 tega člena pa se izvedejo prek tega elektronskega vmesnika.

6. Pri izvajanju kontrol carinskih deklaracij za sprostitev v prosti promet ali izvoz zadevnega proizvoda, ki vstopa na trg ali ga zapušča, carinski organi z uporabo elektronskega vmesnika iz člena 28(1) pregledajo status, ki so ga pristojni organi v informacijskem sistemu iz člena 33 dodelili ustrezni izjavi o potrebni skrbnosti.
7. Kadar status iz odstavka 6 tega člena kaže, da je bilo za zadevni proizvod, ki vstopa na trg Unije ali ga zapušča, na podlagi člena 17(2) ugotovljeno, da ga je treba pregledati, preden se da na trg ali se omogoči njegova dostopnost na trgu ali se izvozi, carinski organi zadržijo sprostitev tega zadevnega proizvoda v prosti promet ali izvoz.
8. Kadar so izpolnjene vse druge zahteve in formalnosti na podlagi prava Unije ali nacionalnega prava v zvezi s sprostitvijo v prosti promet ali izvozom, carinski organi dovolijo sprostitev zadevnega proizvoda, ki vstopa na trg ali ga zapušča, v prosti promet ali izvoz v kateri koli od naslednjih okoliščin:
 - (a) status iz odstavka 6 tega člena ne kaže, da je bilo za tak zadevni proizvod na podlagi člena 17(2) ugotovljeno, da ga je treba pregledati, preden se da na trg ali se omogoči njegova dostopnost na trgu ali se izvozi;

- (b) sprostitve v prosti promet ali izvoz sta bila zadržana v skladu z odstavkom 7 tega člena, pristojni organi pa niso zahtevali, da se zadržanje ohrani v skladu s členom 17(3);
 - (c) sprostitve v prosti promet ali izvoz sta bila zadržana v skladu z odstavkom 7, pristojni organi pa so uradno obvestili carinske organe, da se lahko odpravi zadržanje sprostitve zadevnega proizvoda v prosti promet ali izvoz.
9. Kadar pristojni organi sklenejo, da je zadevni proizvod, ki vstopa na trg ali ga zapušča, neskladen, o tem carinske organe ustrezno uradno obvestijo, carinski organi pa ne dovolijo sprostitve tega zadevnega proizvoda v prosti promet ali njegovega izvoza.
10. Sprostitev v prosti promet ali izvoz se ne šteje kot dokazilo o skladnosti s pravom Unije in zlasti s to uredbo.

Člen 27

Sodelovanje in izmenjava informacij med organi

1. Da se omogoči pristop, ki temelji na oceni tveganja, iz člena 16(5) za zadevne proizvode, ki vstopajo na trg ali ga zapuščajo, ter da se zagotovi učinkovitost pregledov in njihovo izvajanje v skladu s to uredbo, Komisija, pristojni organi in carinski organi tesno sodelujejo in si izmenjujejo informacije.
2. Carinski organi in pristojni organi sodelujejo v skladu s členom 47(2) Uredbe (EU) št. 952/2013 in si izmenjujejo informacije, potrebne za izpolnjevanje njihovih nalog na podlagi te uredbe, tudi prek elektronskih sredstev.
3. Carinski organi lahko v skladu s členom 12(1) Uredbe (EU) št. 952/2013 pristojnemu organu države članice, v kateri ima gospodarski subjekt, trgovec ali pooblaščen zastopnik sedež, sporočijo informacije, ki jih carinski organi pridobijo med izvajanjem svojih nalog in so zaupne ali so carinskim organom zaupno posredovane.
4. Kadar pristojni organi prejmejo informacije v skladu s tem členom, lahko ti pristojni organi te informacije sporočijo pristojnim organom drugih držav članic v skladu s členom 21(3).

5. Informacije, povezane s tveganji, se izmenjujejo:
- (a) med carinskimi organi v skladu s členom 46(5) Uredbe (EU) št. 952/2013;
 - (b) med carinskimi organi in Komisijo v skladu s členom 47(2) Uredbe (EU) št. 952/2013;
 - (c) med carinskimi organi in pristojnimi organi, vključno s pristojnimi organi drugih držav članic, v skladu s členom 47(2) Uredbe (EU) št. 952/2013.

Člen 28

Elektronski vmesnik

1. Komisija razvije elektronski vmesnik, ki temelji na okolju enotnega okenca Evropske unije za carino, vzpostavljenega z Uredbo (EU) 2022/2399 Evropskega parlamenta in Sveta¹, s katerim se omogoči prenos podatkov, zlasti uradnih obvestil in zahtevkov, navedenih v členu 26(6) do (9) te uredbe, med nacionalnimi carinskimi sistemi in informacijskim sistemom iz člena 33. Ta elektronski vmesnik se vzpostavi do ...[pet let po datumu začetka veljavnosti te uredbe.

¹ Uredba (EU) 2022/2399 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. novembra 2022 o vzpostavitvi okolja enotnega okenca Evropske unije za carino in spremembi Uredbe (EU) št. 952/2013 (UL L 317, 9.12.2022, str. 1).

2. Komisija razvije elektronski vmesnik v skladu s členom 12 Uredbe (EU) 2022/2399, da se omogoči:
- (a) gospodarskim subjektom in trgovcem, da izpolnijo obveznost predložitve izjave o potrebni skrbnosti za zadevni primarni ali drug zadevni proizvod na podlagi člena 4 te uredbe, tako da jo dajo na voljo prek nacionalnega okolja enotnega okenca za carino iz člena 8 Uredbe (EU) 2022/2399 in prek njega prejemajo povratne informacije pristojnih organov, ter
 - (b) prenos navedene izjave o potrebni skrbnosti v informacijski sistem iz člena 33.

3. Komisija sprejme izvedbene akte, v katerih določi podrobnosti izvedbenih ureditev za odstavka 1 in 2 tega člena ter zlasti opredeli podatke, vključno z njihovo obliko, ki se prenesejo v skladu z odstavkoma 1 in 2 tega člena. V izvedbenih aktih se tudi pojasni, kako se vse spremembe statusa, ki ga pristojni organi v informacijskem sistemu iz člena 33 dodelijo izjavam o potrebni skrbnosti, prek elektronskega vmesnika iz odstavka 1 tega člena nemudoma in samodejno uradno sporočijo zadevnim carinskim organom. Z izvedbenimi akti se lahko določi tudi, da se nekateri specifični podatki, ki so na voljo v izjavi o potrebni skrbnosti in so potrebni za dejavnosti carinskih organov, vključno z nadzorom in bojem proti goljufijam, posredujejo in evidentirajo v carinskem sistemu Unije in nacionalnih carinskih sistemih. Ti izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 36(2).

Poglavje 5

Sistem primerjalne analize držav in sodelovanje s tretjimi državami

Člen 29

Ocena držav

1. Ta uredba vzpostavlja tristopenjski sistem za ocenjevanje držav ali njihovih delov. V ta namen so države članice in tretje države ali njihovi deli, razvrščeni v eno od naslednjih kategorij tveganja:
 - (a) „z visokim tveganjem“, ki se nanaša na države ali dele držav, za katere je bilo v oceni iz odstavka 3 ugotovljeno, da v teh državah ali v njihovih delih obstaja visoko tveganje za proizvodnjo zadevnih primarnih proizvodov, za katere zadevni proizvodi niso skladni s členom 3, točka (a);
 - (b) „z nizkim tveganjem“, ki se nanaša na države ali njihove dele, za katere je bilo v oceni iz odstavka 3 sklenjeno, da obstaja zadostno zagotovilo, da se primeri proizvodnje zadevnih primarnih proizvodov, za katere zadevni proizvodi niso skladni s členom 3, točka (a), v teh državah ali delih držav pojavljajo izjemoma;
 - (c) „s standardnim tveganjem“, ki se nanaša na države ali njihove dele, ki ne spadajo v kategorijo „z visokim tveganjem“ niti v kategorijo „z nizkim tveganjem“.

2. Vsem državam se... [datum začetka veljavnosti te uredbe] dodeli standardne stopnje tveganja. Komisija razvrsti države ali dele držav, ki predstavljajo nizko ali visoko tveganje v skladu z odstavkom 1. Seznam držav ali njihovih delov, ki predstavljajo nizko ali visoko tveganje, se objavi z izvedbenimi akti, ki se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 36(2), najpozneje ... [18 mesecev po datumu začetka veljavnosti te uredbe]. Ta seznam se pregleda in po potrebi posodobi tako pogosto, kot je potrebno glede na nove dokaze.
3. Razvrstitev držav ali delov držav z nizkim in visokim tveganjem na podlagi odstavka 1 temelji na objektivni in pregledni oceni Komisije, ob upoštevanju najnovejših znanstvenih dokazov in mednarodno priznanih virov. Razvrstitev temelji predvsem na naslednjih merilih ocenjevanja:
- (a) stopnji krčenja in degradacije gozdov;
 - (b) stopnji širjenja kmetijskih zemljišč za zadevne primarne proizvode;
 - (c) trendih proizvodnje zadevnih primarnih in drugih zadevnih proizvodov.

4. Pri oceni iz odstavka 3 se lahko upoštevajo tudi:

- (a) informacije, ki jih predložijo zadevna država, zadevni regionalni organi, gospodarski subjekti, nevladne organizacije in tretje osebe, vključno z domorodnimi ljudstvi, lokalnimi skupnostmi in organizacijami civilne družbe, v zvezi z učinkovitim zajemanjem emisij in odvzemov iz kmetijstva, gozdarstva in rabe zemljišč v nacionalno določenem prispevku k UNFCCC;
- (b) sporazumi in drugi instrumenti med zadevno državo in Unijo in/ali njenimi državami članicami, ki obravnavajo krčenje in degradacijo gozdov ter olajšujejo skladnost zadevnih primarnih in drugih zadevnih proizvodov s členom 3 in njihovo učinkovito izvajanje;
- (c) podatek, ali ima zadevna država sprejeto nacionalno ali podnacionalno zakonodajo, tudi v skladu s členom 5 Pariškega sporazuma, in ali sprejema učinkovite izvršilne ukrepe za reševanje problema krčenja in degradacije gozdov ter za preprečevanje in kaznovanje dejavnosti, ki povzročajo krčenje in degradacijo gozdov, ter zlasti ali uporablja dovolj stroge kazni, da se prepreči okoriščanje, ki izhaja iz krčenja ali degradacije gozdov;
- (d) informacija, ali zadevna država pregledno daje na voljo ustrezne podatke; in, če je ustrezno, o obstoju zakonodaje za zaščito človekovih pravic domorodnih ljudstev, lokalnih skupnosti in drugih imetnikov običajnih pravic do zemljiške posesti, skladnosti z njimi ali njihovem učinkovitem izvrševanju;

- (e) sankcije, ki jih Varnostni svet ZN ali Svet Evropske unije naloži za uvoz ali izvoz zadevnih primarnih in drugih zadevnih proizvodov.
5. Komisija vzpostavi poseben dialog z vsemi državami, ki so razvrščene ali bi lahko bile razvrščene kot z visokim tveganjem, da bi zmanjšali stopnjo tveganja.
6. Brez poseganja v odstavek 5 Komisija zadevno državo uradno obvesti, da namerava razvrstiti to državo ali njen del v drugo kategorijo tveganja, in jo pozove, naj predloži vse informacije, ki se ji zdijo koristne v zvezi s tem. Komisija o tem namenu obvesti tudi pristojne organe.

Komisija v uradno obvestilo vključi naslednje informacije:

- (a) razlog ali razlogi za namero, da se spremeni razvrstitev tveganja države ali njenih delov;
- (b) poziv k pisnemu odzivu Komisiji v zvezi z namero, da se spremeni razvrstitev tveganja države ali njenih delov;
- (c) posledice razvrstitve države kot države z visokim ali nizkim tveganjem.

7. Komisija zadevnim državam omogoči dovolj časa za predložitev odziva na uradno obvestilo. Kadar se uradno obvestilo nanaša na namero Komisije o razvrstitvi države ali njenega dela v višjo kategorijo tveganja, lahko zadevna država v svojem odzivu Komisiji posreduje informacije o ukrepih, ki jih je država sprejela za izboljšanje stanja.
8. Komisija brez odlašanja uradno obvesti zadevno državo in pristojne organe o vključitvi ali odstranitvi države ali njenih delov s seznama iz odstavka 2.

Člen 30

Sodelovanje s tretjimi državami

1. Komisija v imenu Unije in zainteresiranih držav članic v okviru svojih pristojnosti uporabljajo usklajen pristop z državami proizvajalkami in njihovimi deli, ki jih zadeva ta uredba, zlasti s tistimi, ki so v skladu s členom 29 razvrščene kot države z visokim tveganjem, in sicer z uporabo obstoječih in prihodnjih partnerstev ter drugih ustreznih mehanizmov sodelovanja, da bi skupaj obravnavali temeljne vzroke krčenja in degradacije gozdov. Komisija razvije celovit strateški okvir Unije za to sodelovanje in razmisli o možnostih za uporabo vseh ustreznih instrumentov Unije. Ta partnerstva in mehanizmi sodelovanja bodo osredotočeni na ohranjanje, obnovo in trajnostno rabo gozdov, krčenje in degradacijo gozdov ter prehod na trajnostno proizvodnjo, potrošnjo in obdelavo primarnih proizvodov ter načine trgovanja z njimi. Partnerstva in mehanizmi sodelovanja lahko vključujejo strukturirane dialoge, upravne dogovore in obstoječe sporazume ali njihove določbe ter skupne časovne načrte, ki omogočajo prehod na kmetijsko proizvodnjo, ki omogoča skladnost s to uredbo, pri čemer se posebna pozornost nameni potrebam domorodnih ljudstev, lokalnih skupnosti in malih kmetov ter zagotovi sodelovanje vseh zainteresiranih akterjev.

2. Partnerstva in sodelovanje omogočajo polno udejstvovanje vseh deležnikov, vključno s civilno družbo, domorodnimi ljudstvi, lokalnimi skupnostmi, ženskami, zasebnim sektorjem, tudi z mikropodjetji in drugimi MSP ter malimi kmeti. Partnerstva in sodelovanje poleg tega podpirajo ali začenjajo vključujoč in participativen dialog o postopkih nacionalnih pravnih reform in reform upravljanja, da bi izboljšali upravljanje na področju gozdov in obravnavali domače dejavnike, ki prispevajo h krčenju gozdov.
3. Partnerstva in sodelovanje spodbujajo oblikovanje postopkov celostnega načrtovanja rabe zemljišč, ustrezne zakonodaje držav proizvodnje, procesov z več deležniki, davčnih ali trgovinskih spodbud in drugih ustreznih orodij za izboljšanje ohranjanja gozdov in biotske raznovrstnosti, trajnostnega gospodarjenja z gozdovi in obnove gozdov, odpravo spreminjanja gozdov in občutljivih ekosistemov v zemljišča druge rabe, optimizacijo koristi za krajino, varnost zemljiških pravic, kmetijsko produktivnost in konkurenčnost, preglednost dobavnih verig, krepitev pravic od gozdov odvisnih skupnosti, vključno z malimi kmeti, lokalnimi skupnostmi in domorodnimi ljudstvi, katerih pravice so določene v Deklaraciji ZN o pravicah domorodnih ljudstev, ter zagotavljanje dostopa javnosti do dokumentov o gospodarjenju z gozdovi in drugih ustreznih informacij.

4. Komisija v imenu Unije ali države članice ali oboji v skladu s svojimi pristojnostmi sodelujejo v mednarodnih dvostranskih in večstranskih razpravah o politikah in ukrepih za zaustavitev krčenja in degradacije gozdov, tudi v večstranskih forumih, kot so Konvencija o biološki raznovrstnosti, FAO, Konvencija ZN o boju proti dezertifikaciji, Skupščina ZN za okolje, Forum ZN za gozdove, UNFCCC, STO ter skupini G7 in G20. To sodelovanje vključuje spodbujanje prehoda na trajnostno kmetijsko proizvodnjo in trajnostno gospodarjenje z gozdovi ter razvoj preglednih in trajnostnih dobavnih verig, ter nadaljnja prizadevanja za opredelitev in dogovor o trdnih standardih in opredelitvah, ki zagotavljajo visoko raven varstva gozdov in drugih naravnih ekosistemov ter povezanih človekovih pravic.
5. Komisija v imenu Unije in zainteresiranih držav članic v okviru svojih pristojnosti vzpostavi dialog in sodelovanje z drugimi večjimi državami porabnicami, da bi spodbujali sprejetje ambicioznih zahtev za čim večje zmanjšanje prispevka teh držav h krčenju in degradaciji gozdov ter enake konkurenčne pogoje na svetovni ravni.

Poglavje 6

Utemeljeni pomisleki

Člen 31

Utemeljeni pomisleki fizičnih ali pravnih oseb

1. Fizične ali pravne osebe lahko pristojnim organom posredujejo utemeljene pomisleke, kadar menijo, da eden ali več gospodarskih subjektov ali trgovcev ni skladen s to uredbo.
2. Pristojni organi brez nepotrebnega odlašanja skrbno in nepristransko ocenijo utemeljene pomisleke, vključno s tem, ali so navedbe dobro utemeljene, ter sprejmejo potrebne ukrepe, vključno z izvedbo pregledov in zaslišanj gospodarskih subjektov in trgovcev, da bi odkrili morebitne neskladnosti s to uredbo, in, kadar je primerno, sprejmejo začasne ukrepe na podlagi člena 21 za preprečitev dajanja zadevnih proizvodov, ki so predmet preiskave, na trg, omogočanja njihove dostopnosti na trgu in njihovega izvoza.
3. Pristojni organ v 30 dneh po prejetju utemeljenega pomisleka, če ni drugače določeno v nacionalnem pravu, obvesti osebe iz odstavka 1, ki so predložile utemeljene pomisleke, o nadaljnjem ukrepanju po predložitvi in navede razloge zanj.

4. Brez poseganja v obveznosti na podlagi Direktive (EU) 2019/1937 Evropskega parlamenta in Sveta¹, države članice določijo ukrepe za zaščito identitete fizičnih ali pravnih oseb, ki predložijo utemeljene pomisleke ali izvajajo preiskave, da bi preverile, ali gospodarski subjekti ali trgovci spoštujejo to uredbo.

Člen 32

Dostop do pravnega varstva

1. Vse fizične ali pravne osebe, ki imajo zadosten interes, kot je določeno v skladu z obstoječimi nacionalnimi sistemi pravnih sredstev, vključno kadar te osebe izpolnjujejo morebitna merila, določena v nacionalnem pravu, in vključno z osebami, ki so predložile utemeljen pomislek v skladu s členom 31, imajo dostop do upravnih ali sodnih postopkov za pregled zakonitosti odločitev, dejanj ali opustitev ukrepanja pristojnih organov v skladu s to uredbo.
2. Ta uredba ne posega v katere koli določbe nacionalnega prava, ki urejajo dostop do pravnega varstva, in v tiste, v skladu s katerimi je treba pred uvedbo sodnega postopka najprej izčrpati vsa upravna pravna sredstva.

¹ Direktiva (EU) 2019/1937 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2019 o zaščiti oseb, ki prijavijo kršitve prava Unije (UL L 305, 26.11.2019, str. 17).

Poglavje 7

Informacijski sistem

Člen 33

Informacijski sistem

1. Komisija do ...[roka, določenega v členu 38(2)], vzpostavi in nato vzdržuje informacijski sistem, ki vsebuje izjave o potrebni skrbnosti, dane na voljo na podlagi člena 4(2).
2. Brez poseganja v izpolnjevanje obveznosti iz poglavij 2 in 3 informacijski sistem zagotavlja vsaj naslednje funkcionalnosti:
 - (a) registracijo gospodarskih subjektov in trgovcev ter njihovih pooblaščenih zastopnikov v Uniji; za gospodarske subjekte, ki dajo zadevne proizvode v carinski postopek „sprostitve v prosti promet“ ali „izvoza“, se v njihov registracijski profil vpiše registracijska in identifikacijska številka gospodarskega subjekta (EORI), določena na podlagi člena 9 Uredbe (EU) št. 952/2013;
 - (b) registracijo izjav o potrebni skrbnosti, vključno s posredovanjem referenčne številke za vsako izjavo o potrebni skrbnosti, predloženo prek informacijskega sistema, zadevnemu gospodarskemu subjektu ali trgovcu;

- (c) omogočanje dostopnosti referenčne številke obstoječih izjav o potrebni skrbnosti na podlagi člena 4(8) in (9);
- (d) kadar je mogoče, pretvorbo podatkov iz ustreznih sistemov za opredelitev geolokacije;
- (e) registracijo rezultatov nadzora izjav o potrebni skrbnosti;
- (f) medsebojno povezovanje s carino prek okolja enotnega okenca Evropske unije za carino v skladu s členom 28, vključno z omogočanjem uradnih obvestil in zahtevkov iz člena 26(6) do (9);
- (g) zagotavljanje ustreznih informacij v podporo oblikovanju profilov tveganja za načrt pregledov iz člena 16(5), vključno z rezultati pregledov, profili tveganja gospodarskih subjektov, trgovcev ter zadevnih primarnih in drugih zadevnih proizvodov, da se na podlagi tehnik elektronske obdelave podatkov identificirajo gospodarski subjekti in trgovci, ki jih je treba pregledati v skladu s členom 16(5), ter zadevni proizvodi, ki jih morajo pregledati pristojni organi;
- (h) olajševanje upravne pomoči in sodelovanja med pristojnimi organi ter pristojnimi organi in Komisijo za izmenjavo informacij in podatkov;

- (i) podpora komunikaciji med pristojnimi organi ter gospodarskimi subjekti in trgovci za namene izvajanja te uredbe, kadar je potrebno, tudi z uporabo digitalnih orodij za upravljanje dobave.
- 3. Komisija z izvedbenimi akti določi pravila za delovanje informacijskega sistema iz tega člena, vključno s pravili za varstvo osebnih podatkov in izmenjavo podatkov z drugimi informacijskimi sistemi. Navedeni izvedbeni akti se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 36(2).
- 4. Komisija carinskim organom, pristojnim organom, gospodarskim subjektom in trgovcem ter, če je ustrezno, njihovim pooblaščenim zastopnikom zagotovi dostop do tega informacijskega sistema v skladu z njihovimi obveznostmi na podlagi te uredbe.
- 5. Komisija v skladu s politiko odprtih podatkov Unije širši javnosti zagotovi dostop do celotnega anonimiziranega nabora podatkov informacijskega sistema v odprti obliki, ki je strojno berljiva ter zagotavlja interoperabilnost, ponovno uporabo in dostopnost.

Poglavje 8

Pregled

Člen 34

Pregled

1. Komisija najpozneje ... [eno leto po datumu začetka veljavnosti te uredbe] predloži oceno učinka, ki ji po potrebi priloži zakonodajni predlog za razširitev področja uporabe te uredbe na druga gozdna zemljišča. Ocena med drugim vključuje presečni datum iz člena 2, da bi čim bolj zmanjšali prispevek Unije k spreminjanju rabe in degradaciji naravnih ekosistemov. Pregled vključuje oceno učinka zadevnih primarnih proizvodov na krčenje in degradacijo gozdov.

2. Komisija najpozneje ... [dve leti po datumu začetka veljavnosti te uredbe] predloži oceno učinka, ki ji po potrebi priloži zakonodajni predlog za razširitev področja uporabe te uredbe na druge naravne ekosisteme, vključno z drugimi zemljišči z visoko zalogo ogljika in zemljišči velikega pomena za ohranjanje biotske raznovrstnosti, kot so travišča, šotišča in mokrišča. Ocena vključuje morebitno širitev ekosistemov, tudi na podlagi presečnega datuma iz člena 2, da bi čim bolj zmanjšali prispevek Unije k spreminjanju rabe in degradaciji naravnih ekosistemov. V pregledu sta obravnavani tudi potreba glede razširitve področja uporabe te uredbe na druge primarne proizvode, vključno s koruzo, in njena izvedljivost. Pregled vključuje oceno učinka zadevnih primarnih proizvodov na krčenje in degradacijo gozdov, kot je razvidno iz znanstvenih dokazov, in upošteva spremembe v potrošnji.
3. Ocena učinka iz odstavka 2 vključuje tudi oceno, ali je primerno spremeniti ali razširiti seznam zadevnih proizvodov iz Priloge I, da se zagotovi vključitev najpomembnejših proizvodov, ki vsebujejo zadevne primarne proizvode, so bili z njimi krmljeni ali proizvedeni iz njih. Pri tej oceni se posebna pozornost nameni morebitni vključitvi biogoriv (oznaka HS 3826 00) v Prilogo I.

4. V oceni učinka iz odstavka 2, se oceni tudi vloga finančnih institucij pri preprečevanju finančnih tokov, ki neposredno ali posredno prispevajo h krčenju in degradaciji gozdov, ter potreba po določitvi morebitnih posebnih obveznosti za finančne institucije v pravnih aktih Unije v zvezi s tem, pri čemer se upošteva vsa zadevna obstoječa horizontalna in sektorska zakonodaja.
5. Komisija lahko v skladu s členom 35 sprejme delegirane akte za spremembo Priloge I v zvezi z ustreznimi oznakami KN zadevnih proizvodov, ki vsebujejo zadevne primarne proizvode, so bili z njimi krmljeni ali so bili proizvedeni iz njih.
6. Komisija do ... [pet let po datumu začetka veljavnosti te uredbe] in nato vsaj vsakih pet let opravi splošni pregled te uredbe ter Evropskemu parlamentu in Svetu predloži poročilo, ki mu po potrebi priloži zakonodajni predlog. Prvo poročilo na podlagi posebnih študij vključuje zlasti oceno:
 - (a) potrebe po dodatnih orodjih za olajševanje trgovine in njihove izvedljivosti – zlasti za najmanj razvite države, za katere bodo posledice te uredbe zelo velike, in države ali dele teh držav, razvrščenih kot države s standardnim ali visokim tveganjem –, da bi podprli uresničitev ciljev te uredbe;

- (b) vpliva uredbe na kmete, zlasti male kmete, domorodna ljudstva in lokalne skupnosti, ter morebitne potrebe po dodatni podpori za prehod na trajnostne dobavne verige in za male kmete, da bi lahko izpolnili zahteve iz te uredbe;
- (c) nadaljnje razširitve opredelitve degradacije gozdov na podlagi poglobljene analize in ob upoštevanju napredka, doseženega v mednarodnih razpravah o tej zadevi;
- (d) praga za obvezno uporabo poligonov iz člena 2, točka (40), ob upoštevanju njegovega vpliva na boj proti krčenju in degradaciji gozdov;
- (e) sprememb v trgovinskih tokovih zadevnih primarnih in drugih zadevnih proizvodov, vključenih v področje uporabe te uredbe, kadar bi te spremembe lahko bile znak izogibanja;
- (f) ocene, ali so bili izvedeni pregledi učinkoviti pri zagotavljanju, da so zadevni primarni in drugi zadevni proizvodi, ki so dostopni na trgu ali izvoženi, skladni s členom 3.

Poglavje 9

Končne določbe

Člen 35

Izvajanje prenosa pooblastila

1. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov je preneseno na Komisijo pod pogoji, določenimi v tem členu.
2. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov iz člena 34(5) se prenese na Komisijo za obdobje pet let od ... [datum začetka veljavnosti te uredbe]. Komisija pripravi poročilo o prenosu pooblastila najpozneje šest mesecev pred koncem petletnega obdobja. Prenos pooblastila se samodejno podaljšuje za enako dolga obdobja, razen če Evropski parlament ali Svet nasprotuje temu podaljšanju najpozneje tri mesece pred koncem vsakega obdobja.
3. Prenos pooblastila iz člena 34(5) lahko kadar koli prekliče Evropski parlament ali Svet. S sklepom o preklicu preneha veljati prenos pooblastila iz navedenega sklepa. Sklep začne učinkovati dan po njegovi objavi v *Uradnem listu Evropske unije* ali na poznejši dan, ki je določen v navedenem sklepu. Sklep ne vpliva na veljavnost že veljavnih delegiranih aktov.

4. Komisija se pred sprejetjem delegiranega akta posvetuje s strokovnjaki, ki jih imenujejo države članice, v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje.
5. Komisija takoj po sprejetju delegiranega akta o njem sočasno uradno obvesti Evropski parlament in Svet.
6. Delegirani akt, sprejet na podlagi člena 34(5), začne veljati le, če mu niti Evropski parlament niti Svet ne nasprotuje v roku dveh mesecev od uradnega obvestila Evropskemu parlamentu in Svetu o tem aktu ali če pred iztekom tega roka tako Evropski parlament kot Svet obvestita Komisijo, da mu ne bosta nasprotovala. Ta rok se na pobudo Evropskega parlamenta ali Sveta podaljša za dva meseca.

Člen 36

Postopek v odboru

1. Komisiji pomaga odbor. Ta odbor je odbor v smislu Uredbe (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta¹.

¹ Uredba (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 2011 o določitvi splošnih pravil in načel, na podlagi katerih države članice nadzirajo izvajanje izvedbenih pooblastil Komisije (UL L 55, 28.2.2011, str. 13).

2. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporablja člen 5 Uredbe (EU) št. 182/2011 ob upoštevanju določb člena 11 navedene uredbe.

Člen 37

Razveljavitve

1. Uredba (EU) št. 995/2010 se razveljavi z učinkom od ... [datum začetka uporabe te uredbe, določenega v členu 38(2)].
2. Kljub temu se do ... [tri leta po datumu iz člena 38(2)] Uredba (EU) št. 995/2010 še naprej uporablja za les in lesne proizvode, kot so opredeljeni v členu 2, točka (a), Uredbe (EU) št. 995/2010, ki so bili proizvedeni pred ... [datum iz člena 38(1)] in dani na trg od ... [datum iz člena 38(2)].
3. Z odstopanjem od člena 1(2) te uredbe morajo biti les in lesni proizvodi, kot so opredeljeni v členu 2, točka (a), Uredbe (EU) št. 995/2010, ki so bili proizvedeni pred ... [datum iz člena 38(1)] in dani na trg od ...[tri leta po datumu iz člena 38(2)], skladni s členom 3 te uredbe.

Člen 38

Začetek veljavnosti in datum začetka uporabe

1. Ta uredba začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.
2. Ob upoštevanju odstavka 3 tega člena se členi 3 do 13, 16 do 24, 26, 31 in 32 začnejo uporabljati od ... [18 mesecev po datumu začetka veljavnosti te uredbe].
3. Razen za proizvode, zajete v Prilogi k Uredbi (EU) št. 995/2010, se za gospodarske subjekte, ki so bili do 31. decembra 2020 ustanovljeni kot mikropodjetja ali mala podjetja na podlagi člena 3(1) oziroma (2) Direktive 2013/34/EU, navedeni členi iz odstavka 2 tega člena začnejo uporabljati od ... [24 mesecev po datumu začetka veljavnosti te uredbe].

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V ...,

Za Evropski parlament
predsednica

Za Svet
predsednik/predsednica

PRILOGA I

Zadevni primarni in drugi zadevni proizvodi iz člena 1

V tabeli je seznam blaga, kot je razvrščeno v kombinirani nomenklaturi iz Priloge I k Uredbi (EGS) št. 2658/87, ki je navedeno v členu 1 te uredbe.

Z izjemo stranskih proizvodov, nastalih v proizvodnem procesu, kadar je ta proces vključeval material, ki ni bil odpadke, kot je opredeljen v členu 3, točka 1, Direktive 2008/98/ES, se ta uredba ne uporablja za blago, ki je v celoti proizvedeno iz materiala, ki je že zaključil svoj življenjski cikel in bi bil v nasprotnem primeru zavržen kot odpadke, kot je opredeljen v členu 3, točka 1, navedene direktive.

Zadevni primarni proizvod	Zadevni proizvodi
Govedo	0102 21, 0102 29 Živo govedo ex 0201 Meso, goveje, sveže ali ohlajeno ex 0202 Meso, goveje, zamrznjeno ex 0206 10 Užitni klavnični proizvodi goved, sveži ali ohlajeni ex 0206 22 Užitni klavnični proizvodi goved, jetra, zamrznjena ex 0206 29 Užitni klavnični proizvodi goved (razen jezikov in jeter), zamrznjeni ex 1602 50 Drugi pripravljeni ali konzervirani izdelki iz mesa, klavnični proizvodi, kri, goved ex 4101 Surove kože, kože govedi (sveže ali nasoljene, sušene, lužene, piklane ali drugače konzervirane, toda nestrojene niti pergamentno obdelane niti nadalje obdelane), z dlako ali brez dlake, cepljene ali necepljene ex 4104 Strojene ali „crust“ kože goved, brez dlake, cepljene ali necepljene, toda nadalje neobdelane ex 4107 Usnje, nadalje obdelano po strojenju ali „crust“ obdelavi, vključno pergamentno obdelano, goved, brez dlak, cepljeno ali necepljeno, razen usnja iz tarifne številke 4114

Zadevni primarni proizvod	Zadevni proizvodi
Kakav	1801 Kakavova zrna, cela ali zdrobljena, surova ali pražena 1802 Kakavove lupine, luščine, kožice in drugi odpadki kakava 1803 Kakavova masa, razmaščena ali nerazmaščena 1804 Kakavovo maslo, mast in olje 1805 Kakavov prah, ki ne vsebuje dodanega sladkorja ali drugih sladil 1806 Čokolada in drugi prehrambni proizvodi, ki vsebujejo kakav
Kava	0901 Kava, pražena ali nepražena, s kofeinom ali brez kofeina; lupine in kožice kave; kavni nadomestki, nadomestki, ki vsebujejo kakršen koli delež kave
Oljna palma	1207 10 Palmovi orehi in jedrca 1511 Palmovo olje in njegove frakcije, rafinirano ali ne, toda kemično nemodificirano 1513 21 Surovo olje palmovih jedrc ali orehov palme babassu in njegove frakcije, rafinirani ali ne, toda kemično nemodificirani 1513 29 Olje palmovih jedrc ali orehov palme babassu in njegove frakcije, rafinirano ali ne, toda kemično nemodificirano (razen surovega olja) 2306 60 Oljne pogače in drugi trdni ostanki, dobljeni pri ekstrakciji maščob ali olj iz palmovih orehov ali palminih koščic, nezmleti ali zmleti ali v obliki peletov ex 2905 45 Glicerol, s čistostjo 95 % ali več (računano v suhi snovi izdelka) 2915 70 Palmitinska kislina, stearinska kislina, njune soli in estri 2915 90 Nasičene aciklične monokarboksilne kisline, njihovi anhidridi, halogenidi, peroksidi in peroksikisline; njihovi halogenski, sulfo-, nitro- ali nitrozo derivati (razen mravljične kisline, očetne kisline, mono-, di- ali trikloroocetne kisline, propionske kisline, butanojske kisline, pentanojske kisline, palmitinske kisline, stearinske kisline, njihovih soli in estrov ter anhidrida očetne kisline) 3823 11 Stearinska kislina, industrijska 3823 12 Oleinska kislina, industrijska 3823 19 Industrijske maščobne monokarboksilne kisline; kislinska olja iz rafinacije (razen stearinske kisline, oleinske kisline in maščobnih kislin talovega olja) 3823 70 Industrijski maščobni alkoholi

Zadevni primarni proizvod	Zadevni proizvodi
Guma	4001 Naravni kavčuk, balata, gutaperča, gvajala, čikl in podobne naravne gume v primarnih oblikah ali ploščah, listih ali trakovih ex 4005 Mešanice kavčuka, nevulkanizirane, v primarnih oblikah ali ploščah, v listih ali trakovih ex 4006 Nevulkanizirani kavčuk v drugih oblikah (npr. palice, cevi in profilne oblike) in izdelki (npr. koluti in obroči) ex 4007 Niti in kord iz vulkaniziranega kavčuka (gume) ex 4008 Plošče, listi, trakovi, palice in profili iz vulkaniziranega kavčuka (gume), razen iz trde gume ex 4010 Trakovi ali jermeni iz vulkaniziranega kavčuka (gume) za transport ali transmisijo ex 4011 Nove pnevmatike iz gume ex 4012 Protektirane ali rabljene pnevmatike, iz gume; polne pnevmatike ali pnevmatike z zračnimi komorami, tekalne plasti in obodni trakovi platišč iz gume ex 4013 Zračnice iz gume ex 4015 Oblačilni predmeti in oblačilni dodatki (vključno rokavice, palčniki in rokavice brez prstov) za vse namene, iz vulkaniziranega kavčuka (gume), razen trde gume ex 4016 Drugi izdelki iz vulkaniziranega kavčuka (gume), razen trde gume, ki niso navedeni na drugem mestu v poglavju 40 ex 4017 Trda guma (npr. ebonit) v vseh oblikah, vključno z odpadki in ostanki; izdelki iz trde gume

Zadevni primarni proizvod	Zadevni proizvodi
Soja	1201 Soja, cela ali lomljena 1208 10 Moka in zdrob iz soje 1507 Sojino olje in njegove frakcije, rafinirano ali ne, toda kemično nemodificirano 2304 Oljne pogače in drugi trdni ostanki, dobljeni pri ekstrakciji olja iz soje, nezmleti ali zmleti ali v obliki peletov
Les	4401 Les za ogrevanje v hlodih, polenih, vejah, butarah ali podobnih oblikah; iver in podobni drobci; žagovina, lesni odpadki in ostanki, aglomerirani ali neaglomerirani v hlode, brikete, pelete ali podobne oblike 4402 Lesno oglje (vključno oglje iz lupin ali luščin), aglomerirano ali neaglomerirano 4403 Les, neobdelan, z lubjem ali brez lubja ali beljavine, ali grobo obdelan (obtesan) 4404 Les za obročje; cepljeni koli; koli, planke in drogovi, zašiljeni, toda ne žagani po dolžini; lesene palice, grobo okleščene, toda ne zvite, upognjene ali drugače obdelane, primerne za izdelavo sprehajalnih palic, dežnikov, ročajev za orodje ali podobnih proizvodov; trakovi in podobno iz lesa 4405 Lesna volna; lesna moka 4406 Leseni železniški ali tramvajski pragovi 4407 Les, vzdolžno žagan ali rezan, cepljen ali luščen, skobljan ali ne, brušen ali na koncih spojen ali ne, debeline nad 6 mm

Zadevni primarni proizvod	Zadevni proizvodi
	4408 Listi za furniranje (vključno s tistimi, ki so pridobljeni z rezanjem laminiranega lesa) za vezan les ali podoben laminiran les in drug les, vzdolžno žagan, rezan ali luščen, skobljan ali ne, brušen ali ne, prstasto spojen ali ne, na koncih spojen ali ne, debeline do vključno 6 mm 4409 Les (vključno lamele in frize za parket, nesestavljene), profiliran (pero in utor, utorjen ali podobno obdelan) vzdolž katerega koli roba, konca ali strani, skobljan ali ne, brušen ali ne ali na koncih spojen ali ne 4410 Iverne plošče, usmerjene pramenske plošče (OSB) in podobne plošče (na primer oblatne plošče) iz lesa in drugih lesnih materialov, neaglomerirane ali aglomerirane s smolami ali drugimi organskimi vezivi 4411 Vlaknene plošče iz lesa ali drugih lesnih materialov, aglomerirane ali neaglomerirane s smolami ali drugimi organskimi vezivi 4412 Vezane lesene plošče, furnirane plošče in podoben lameliran les 4413 Zgoščen (zbit) les v blokih, ploščah, trakovih ali profilih 4414 Leseni okvirji za slike, fotografije, ogledala in podobne predmete 4415 Zaboji za pakiranje, škatle, gajbe, sodi in podobna embalaža za pakiranje, iz lesa; koluti (tulci) za kable iz lesa; palete, zabojaste palete in druge nakladalne plošče iz lesa; paletne prirobnice iz lesa (razen materiala za pakiranje, ki se ga uporablja izključno za pakiranje, da bi podprl, zaščitil ali nosil drug izdelek, ki je dan na trg) 4416 Sodi, kadi, vedra in drugi kletarski proizvodi in njihovi deli, iz lesa, vključno doge 4417 Orodja, jedra za orodje, držaji za orodje in lesene osnove in držala za metle in ščetke; lesena kopita za obutev

Zadevni primarni proizvod	Zadevni proizvodi
	4418 Stavbno pohištvo in drugi leseni proizvodi za gradbeništvo, vključno celičaste lesene plošče, sestavljene plošče za oblaganje tal, žagane in klane skodle 4419 Lesena namizna in kuhinjska posoda in pribor. 4420 Lesena marketerija in intarziran les skrinjice in škatle za nakit, za jedilni pribor in podobni leseni izdelki, leseni kipci in drugi leseni okraski; izdelki za notranjo opremo, ki se ne uvrščajo v poglavje 94, iz lesa 4421 Drugi leseni izdelki Celuloza in papir iz poglavij 47 in 48 kombinirane nomenklature, razen proizvodov na osnovi bambusa ter proizvodov iz predelanih odpadkov in ostankov ex 49 Tiskane knjige, časopisi, slike in drugi proizvodi grafične industrije; rokopisi, tipkana besedila in načrti, iz papirja ex 9401 Sedeži (razen tistih iz tarifne številke 9402), vključno s tistimi, ki se lahko spremenijo v ležišča, in njihovi deli, iz lesa 9403 30, 9403 40, 9403 50, 9403 60 in 9403 91 Leseno pohištvo, in njihovi deli 9406 10 Montažne zgradbe iz lesa

PRILOGA II

Izjava o potrebni skrbnosti

Informacije, ki jih mora vsebovati izjava o potrebni skrbnosti v skladu s členom 4(2):

1. Naziv in naslov gospodarskega subjekta ter v primeru zadevnih primarnih in drugih zadevnih proizvodov, ki vstopajo na trg ali ga zapuščajo, registracijsko in identifikacijsko številko gospodarskega subjekta (EORI) v skladu s členom 9 Uredbe (EU) št. 952/2013.
2. Oznaka harmoniziranega sistema, prost opis, vključno s trgovskim imenom, kadar je ustrezno, tudi njegovim polnim znanstvenim imenom, in zadevnega proizvoda, ki ga namerava gospodarski subjekt dati na trg ali izvoziti. Količina mora biti za zadevne proizvode, ki vstopajo na trg ali za zapuščajo, izražena v kilogramih neto mase in, kadar je ustrezno, v dodatni enoti iz Priloge I k Uredbi Sveta (EGS) št. 2658/87 ob navedeni oznaki harmoniziranega sistema ali, v vseh drugih primerih, mora biti količina izražena v neto masi, z navedbo odstotne ocene ali odstopanja, ali, kadar je ustrezno, neto prostornini ali številu enot. Dodatna enota se uporablja, kadar je dosledno opredeljena za vse možne podštevilke v okviru oznake harmoniziranega sistema, navedene v izjavi o potrebni skrbnosti.

3. Država proizvodnje in geolokacija vseh zemljišč, na katerih so bili proizvedeni zadevni primarni proizvodi. Za zadevne proizvode, ki vsebujejo govedo ali so bili proizvedeni iz goveda, in za take zadevne proizvode, ki so bili krmljeni z zadevnimi proizvodi, se geolokacija nanaša na vse obrate, kjer je bilo govedo vzrejeno. Kadar zadevni primarni ali drug proizvod vsebuje primarne proizvode, proizvedene na različnih zemljiščih, ali je bil proizveden iz takih primarnih proizvodov, se vključi geolokacija vseh različnih zemljišč v skladu s členom 9(1), točka (d).
4. Za gospodarske subjekte, ki se sklicujejo na izjavo o potrebni skrbnosti na podlagi člena 4(8) in (9), referenčno številko te izjave o potrebni skrbnosti.
5. Besedilo: „Gospodarski subjekt s predložitvijo te izjave o potrebni skrbnosti potrjuje, da je bila izvedena potrebna skrbnost v skladu z Uredbo .../...⁺ in da tveganje ni bilo ugotovljeno oziroma je bilo ugotovljeno le zanemarljivo tveganje v zvezi s tem, da zadevni proizvodi niso skladni s členom 3, točka (a) ali (b), navedene uredbe.“.

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko te uredbe.

6. Podpis v naslednji obliki:

„Podpisano za in v imenu:

Datum:

Ime in funkcija: Podpis:“
